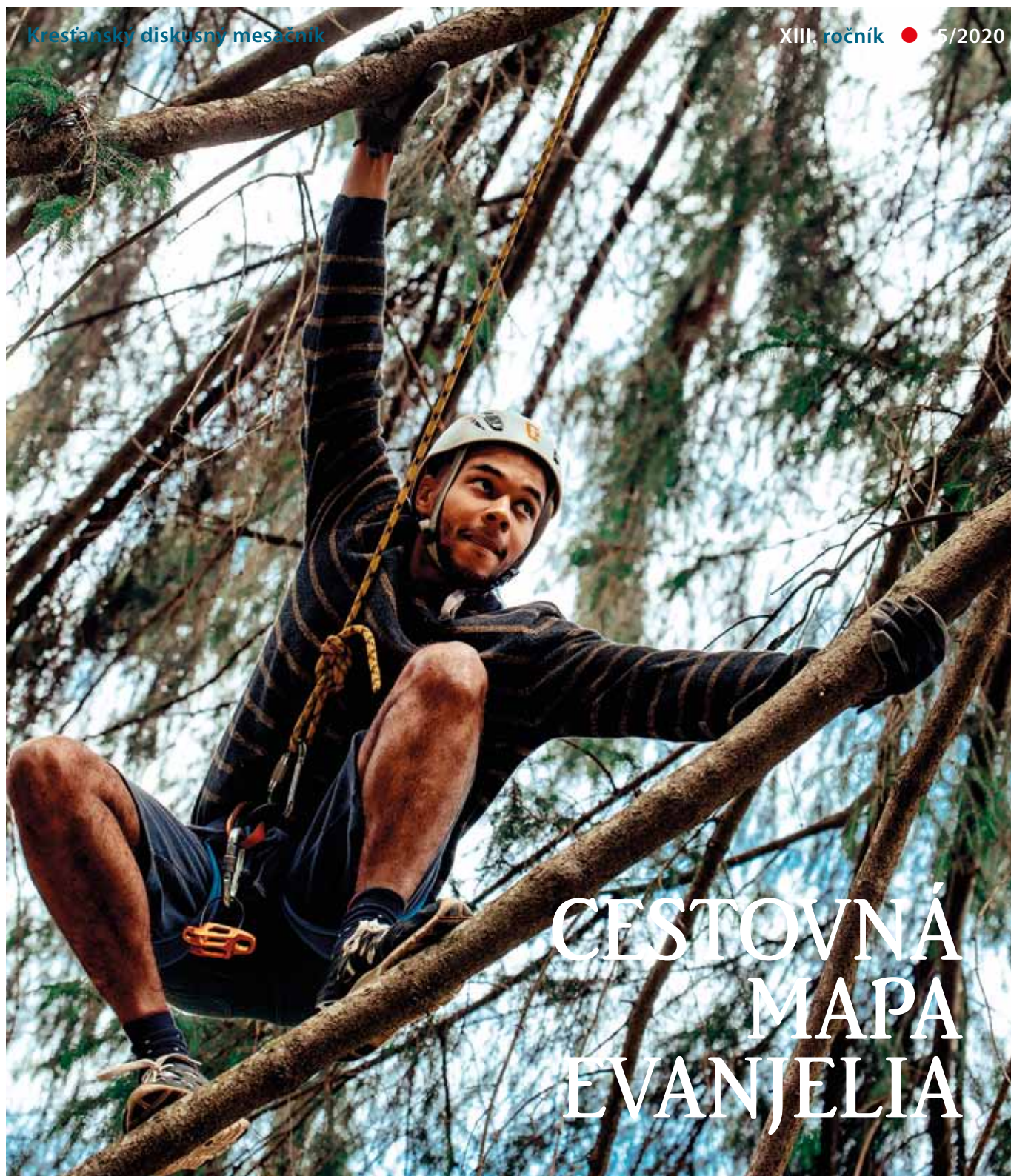

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

XIII. ročník ● 5/2020

CESTOVNÁ
MAPA
EVANJELIA

O B S A H

Pieseň pútnikov POKORA J. Calvo Aguilar	4
Úvaha KORONAVÍRUS A PROBLÉM ZLA J. Stump	5
Rozhovor EXTRÉMISTI – OHROZE- NIE DEMOKRACIE J. Benčík/E. Mihočová	8
Úvaha HAV HAV NA PÚŠTI I. Turek	12
Úvaha KOMUNITA, NIE TOTALITA D. Laco	14
Téma EVANJELIUM TVORÍ NOVÚ KOMUNITU Š. Markuš	16
Príbeh NAŠA RODINA	20
YMCA ŠTYRI TVÁRE MUŽA B. Kremský/B. Piatko	22
Misia DETSKÁ MISIA V KARANTÉNE M. Fraňo, D. Fér, M. Alboiu, Ľ. Marhofer/V. Vrajová	24
Osobnosti PIRÁT V SLUŽBÁCH DETÍ P. Trúsik	28
Spod orecha O KOALIČNÝCH ŠPECIFIKÁCH B. Piatko	30
RELAX	31

Časopis Dialóg vychádza s podporou Cirkvi bratskej,
ale obsah jednotlivých príspevkov nevyhnutne nevyjadruje
duchovné presvedčenia Cirkvi bratskej.

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €,
(podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:

IBAN: SK761100000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2020

Redakčná rada: Juraj Institoris, Tomáš Komrska, Tibor Máhrík, Bohuslav Piatko, Rastislav Števkó

Čestný člen: Štefan Markuš

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, Jazyková úprava: Dagmar Balková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43

Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,

e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. Vyšlo: 22. 5. 2020 Tlač: Express tlač

1. 2. a 4. strana obálky: J. Petrovič: Cesta muža

EV: 2670/08

ISSN: 1337-6985

3,6: NOT GREAT. NOT TERRIBLE. NIČ MOC. ŽIADNA TRAGÉDIA.

NATÁLIA LUPTÁKOVÁ
(Cirkev bratská, Bratislava-
Cukrová)

Veta zo seriálu Černobyl. Hodnota 3,6 R bola maximálna hodnota radiácie, ktorú mohli pracovníci elektrárne namerať, lebo dostupné dozimetre nemali vyšší rozsah. Nič moc. Žiadna tragédia. Fatálny omyl.

V čase výbuchu mala radiácia hodnotu 20 000 R a boli jej vystavení všetci, ktorých sa dotkla.

Odmeriame len také zamorenie, aký rozsah má prístroj, ktorý používame. Kazateľa L. Fazekáš hovorieval: Dostaneš sa len tam, kam ide vlak, do ktorého si nastúpil.

V našom živote stále niečo meriame. Náš výkon, volebné preferencie, výšku platu, zmenu kurzov, zvýšenie hmotnosti, rast detí, teplotu grilu či počet dní dovolenky. Na všetky druhy merania potrebujeme buď merací prístroj, alebo referenčnú hodnotu, ku ktorej sa prirovnávame.

Obraz dozimetra vo mne rezonoval od leta 2019, keď som tento mini seriál videla. Veľmi mi pripomína moje meranie zamorenia vlastného srdca hriechom. Aký rozsah má môj dozimeter? Podľa čoho meriam svoj hriech? Nie som dokonalá, ale – je to tragické? Veď nie som ani zlodej ani vrah! Ako hlboko sa mýlim?

V skutočnosti sa veľkosť môjho hriechu nedá zmerať ľudskými mierkami. Podobne ako v Černobyle, podcenenie situácie a nesprávny odhad zamorenia mal fatálne následky pre mnohých. Podcenenie situácie a nesprávny odhad závažnosti hriechu má fatálne následky – pre všetkých.

Aký je však boží dozimeter? Predstavme si, že na škále od 1 do 100, by môj dozimeter mal schopnosť merať od 1 do 10 a Boh od 1 do 100? A budeme vyjednávať, aby sme sa s Bohom niekde zjednotili uprostred? Ak je ideálom to, že môžeme mať prístup do Božej prítomnosti, tak medzi mnou a Bohom nemôže byť prekážka, aby som mohla najlepšie odrážať božiu slávu.

Ale ... všetci zhrešili a nemajú Božiu slávu. (Rim 3, 23)

Izaiáš 59, 2: Sú to vaše viny, čo sa stali prekážkou medzi vami a vašim Bohom...

Tak, aký je boží dozimeter? Medzi mnou a Bohom je nekonečná vzdialenosť a ničím túto prekážku nemôžem zdolať. Darom sa oháňam mojím dozimetrom, ktorý meria moje „malé“ prehrešky a ešte sa ich snažím zlepšiť dobročinnosťou a službou druhým. Čo mám teda robiť?

Tieto myšlienky vo mne ožili teraz, keď sa dostal na scénu neviditeľný nepriateľ – vírus. Naše reakcie boli podobné ako tie v Černobyle. Nič moc, ale žiadna tragédia. Až neskôr sme začali vnímať vážnosť situácie a dôsledky. Nevieme v skutočnosti odmerať jeho silu, pôsobenie, šírenie, čo pomáha, čo len odďaľuje nakazenie, aké budú následky, na zdraví, na životoch, na ekonomike, na vzťahoch... Snažíme sa dodržať odporúčania, ale netušíme s akými výsledkami. Čo mám teda robiť?

Viem, že tieto moje porovnania nie sú úplne presné. Nie všetci, ktorí boli zasiahnutí radiáciou v Černobyle zomreli, a zďaleka nie

všetci, ktorí ochorejú na Covid-19 majú zdravotné komplikácie. No s hriechom majú spoločných niekoľko znakov:

- problém sa zdá byť neviditeľný
- varovania neberieme vážne
- informácie čerpáme z nesprávneho zdroja
- problém meriame nevhodnými zariadeniami
- sme presvedčení, že situáciu máme pod kontrolou

...a to najdôležitejšie, čo pri hriechu platí na 100% – nákaza končí smrťou. Trvalým odlúčením od Boha. Čo mám teda robiť? Obráťme sa na naj dôveryhodnejší zdroj informácií, a ten, popri zlej správe o smrti, prináša aj riešenie: Rimanom 6, 23: *Lebo mzdou hriechu je smrť a darom Božej milosti je večný život v Ježišovi Kristovi, našom Pánovi.*

Vďaka Bohu za to, že Kristova zástupná obeť prekalibrovala môj merací prístroj. Keď vo viere pozerám na Ježiša, môj dozimeter ukazuje nulu.

Vďaka Kriste! ■

STÍLPČEK:

korOna ku korUne

Kedysi sa tak hovorilo, samozrejme, bez tej slovnej hračky – koruna ku korune (prežijeme a ešte aj ušetríme). Dnes to mnohým veľmi nejde. Je mi ľúto tých, čo ich korona pripravila o koruny (eurá). Mnohých až tak, že sa dostali na hranicu prežitia. To my, dôchodcovia, sa máme – dôchodky sú síce žobrácke, ale ich pravidelný prísun zatiaľ pandémie neohrozila. Dodržiavame obmedzenia, ktoré nás majú chrániť. Zásobuje nás dcéra tak, že manželka napíše zoznam potrebných vecí a potravín, dcéra cez internet nakúpi a raz za čas nám všetko dovezie. Asi po mesiaci sa mi, pri pohľade na účet, zdalo čosi čudné – bolo tam viac peňazí ako po iné mesiace predtým. Čo sa stalo? Chladnička je plná ako predtým, v komore sú zásoby väčšie ako predtým... a na účte – viac peňazí ako predtým. Vari počas karantény zlacnelo? Odpoveď prišla pri prvej návšteve obchodu. To potrebné sme nabrali a potom... ešte toto a hento a ešte tamto... A zrazu – vrchovato naložený košík „konzumným životom“. V podstate nepotrebným. Nebyť korony ani si neuvedomíme, ako sme sa do tohto košíka ponorili... akosi nevedomky, bez nášho súhlasu...

„Pokračovanie v konzumnom živote a posadnutosť produktivitou nás doviedli k popieraniu hodnoty samotného života“, píše vyše 200 vedcov, osobností kultúry i nositeľov Nobelových cien v liste, adresovanom vládcom sveta a pokračujú „pandémia je tragédia, ale je to aj šanca, aby ľudstvo prehodnotilo, čo je dôležité“. Pred cca 2 600 rokmi autor biblických Prísloví napísal: *Kto sa zháňa za zbytočnosťami, stratil rozum.* (Prís 12, 11). Nájdeme po pandémii rozum? Alebo ho stratíme znovu? ■

POKORA

JOSÉ CALVO AGUILAR
(Vikár v zbore CB Žilina.)

Poznáte príbeh Fausta? Faust bol študentom medicíny, práva a teológie. Bol frustrovaný svojimi vlastnými hranicami poznania a chcel dosiahnuť viac. S touto túžbou uzavrel zmluvu s diablom, vďaka čomu dostal 24 rokov neobmedzenej moci a poznania – mohol byť ako Boh. Ale keď ubehlo 24 rokov jeho moci, diabol si prišiel splatiť druhú časť zmluvy – prišiel po jeho dušu.

Samozrejme, že tento príbeh nie je skutočný, je to legenda s poučením pre každého čitateľa/poslucháča: nesnaž sa byť Bohom, príliš veľká ambícia ťa povedie zlou cestou.

Prečo však moderná západná kultúra povýšila ambíciu na jednu z najvyšších hodnôt našej spoločnosti? Ako môžeme, ako kresťania v tejto kultúre a spoločnosti, čeliť „útokom“ ambície? Tento žalm adreduje dvojité problémy ambície: myslieť si o sebe príliš veľa alebo príliš málo. Ale k tomu nám dáva aj riešenie: **pokora**.

Ja stojím nohami pevne na zemi...

Žalmista tu ponúka „liek“ na prvý problém ambície. Táto pieseň je pre našu dušu ako dobrý záhradník, ktorý orezáva strom, aby ovocie mohlo rásť zdravé a krásne. Pomáha nám odstrániť veci, ktoré sa možno zdajú „krásne“, ale zabránia zrodu ovocia, ktoré máme prinášať. Táto pieseň, viac ako spevom pútnika k Bohu, je piesňou pútnika k pútnikovi. Je piesňou, ktorú spievame samým sebe a našim spoločníkom na ceste, aby sme sa povzbudili v ceste pokory. Anglický text „The Message“ to krásne vyjadruje: „Ja nechcem byť kráľom, nestarám sa do vecí, ktoré nie sú mojou starosťou, ani nesnímam o veľkých plánoch. Ja stojím nohami pevne na zemi, vypestoval som si pokojné srdce“ (Ž 131, 1-2).

Spokojný ako bábätko

Pri tomto čítaní by sme mohli dôjsť k záveru, že ambícia je hriech. Bol by to správny záver, ak pod tým rozumieme zlú ambíciu, ktorá nás vedie k pýche a sebastačnosti. Čo je však riešenie proti ambícii? Byť nikým, ničím? Toto je riešenie, ktoré si mnoho kresťanov vyberie, aby nepadli do pasce ambície. Pútnická cesta však nevedie k ničote, ale k správne hodnoteniu vlastného života. Žalmista sa nemýlil, keď vyhlásil: *Čo je človek, že naňho pamätáš, a syn človeka, že sa ho ujímaš?* (Ž 8, 5) Žalmista tým však svoju pieseň nekončí, ale dotiahne ju dokonca: *...urobil si ho len o niečo menším než nebeské bytosti. Korunoval si ho slávou a dôstojnosťou.* (Ž 8, 6)

Kresťanský život nie je o ľudskej ambícii a vzbure proti Bohu, ale rovnako nie je ani o ponížovaní seba samého, pretože sme Božím stvorením, o ktorom sám Boh povedal, že je veľmi dobré (Gen 1, 31). A presne táto pútnická pieseň má túto realitu na vedomí, keď hovorí: *Radšej som si utíšil a uspokojil dušu, ako sa nasýtené dieťa utíši pri matke. Moja duša je ako nasýtené dieťa* (Ž 131, 2). Znovu nám verzia The Message odкрýva ešte jasnejší, intímnejší obraz: Tak ako bábätko spokojné v rukách svojej matky, moja duša je spokojným bábätkom (Ž 131, 2 MSG).

Spievajme si túto pieseň navzájom pravidelne, pripomínajme si ju v samote aj v zhromaždení. Nech naša duša nie je pyšná a ambiciózna, túžiaca po tom, byť ako Boh, ani ponížená a smutná, považujúca sa za prach. Nech je naša duša a náš celý život pokorný a spokojný ako bábätko v rukách svojej matky, pretože náš život je v Božích rukách. ■

KORONAVÍRUS A PROBLÉM ZLA

JIM STUMP

JIM STUMP je viceprezidentom nadácie BioLogos. Je blízkym spolupracovníkom Francisa Collinsa, autora známej knihy *Jazyk Stvoriteľa* (slov. preklad: Porta libri, 2018). Článok v preklade Štefana Markuša vychádza na Slovensku s láskavým súhlasom autora.

Študoval som filozofiu, a to pre mňa znamená, že skoro všetky problémy života nakoniec skončia pri otázke, ktorú filozofi nazývajú *problémom zla*. Ako dokážeme dať dokopy existenciu zla vo svete a predpoklad dobrého milujúceho Boha? Niektoré problémy nás privedú k otázke zla zdĺhavou cestou a podobajú sa frustrácii na svetelnej križovatke – prečo neriadi semafor cestnú dopravu efektívnejšie? (Priznávam, že najhoršie myšlienky mi napadnú, keď nejdú nijaké autá sprava ani zľava a ja napriek tomu stojím na červenej). Pri pandémie koronavírusu to netrvá dlho a začnete si klásť naozaj vážne otázky o prítomnosti zla a utrpenia v živote.

Keď sa prihodí niečo zlé nám, alebo tým, ktorých milujeme (a je možné, že sa to pri tejto pandémie naozaj stane), vyvstane najťaživejšia otázka dňa: „Prečo nás Boh nechráni pred takýmto zlom?“ A zrazu to nie je nevyriešená filozofická hádanka, ale existenciálny výkrik srdca. Filozofovanie uprostred utrpenia väčšine ľudí veľmi nepomáha. Ale väčšina z nás ešte nie je v takej situácii, a tak možno máme uprostred izolácie mentálnu kapacitu (keďže v televízii nejdú športové prenosy) považovať o hlbšej, teoretickejšej otázke: Prečo Boh stvoril takýto svet, v ktorom môže nejaký koronavírus vyvolať skazu a spustošenie každodenného života na celom svete, a dokonca zabíjať ľudí napadnutím ich dýchacích orgánov?

Mňa osobne až tak netrápi problém – najmä nie na filozofickej úrovni – že *ľudia* sú schopní konať zlo. To je priamym dôsledkom slobodnej vôle človeka. A myslím si, že je možné hlásať (a aj dobre

obhájiť) pozíciu, že svet je lepším miestom vďaka tomu, že sme slobodné bytosti – aj keď niekedy slobodu využívame na konanie zla. Opäť, je to slabá útecha, keď niekto ubližuje vám osobne, ale pre mňa to aspoň na teoretickej úrovni dáva aký-taký zmysel. Keby sme totiž „vypli“ kapacitu ľudí slobodne konať zlo, zo sveta by vymizlo aj všetko slobodné konanie dobra, krásy a lásky.

Ale s koronavírusom je to iné. Obrana slobodnej vôle na vysvetlenie vírusov nefunguje. Vírusy nie sú zámerne konajúce vedomé sily, ktoré sa rozhodujú, a pritom disponujú morálnou zodpovednosťou. Vírusy robia to, na čo sú naprogramované. Prečo by však Boh stvoril takéto veci a naprogramoval ich na ničenie života?

Zdá sa, že ľudia (aspoň niektorí z nás) sme zas „naprogramovaní“ klásť práve takéto otázky a nenazývame ich *problémom* bezdôvodne. Neexistujú jednoduché odpovede a nech by sme sa s týmto

problémom pohli akýmkoľvek smerom, vynoria sa neuspokojivé dôsledky. Napriek tomu si myslím, že je užitočné, a dokonca dôležité, pokúsiť sa odpovedať na otázku, ako to je, a prečo to Boh zariadil práve takýmto spôsobom.

Prečo existuje zlo v prírode?

Niektorí kresťania si myslia, že najlepším riešením je Boha z toho vynechať a vyhlásiť, že zlo v prírode, ako napríklad, koronavírus, je dôsledok pádu človeka do hriechu. Uvrhli sme na seba toto zlo, keď sme sa vzbúрили proti Bohu a proti dobrému poriadku vo svete, ktorý Boh pre nás stvoril. Toto riešenie je však pre mňa neuspokojivé z dvoch príčin.

Po *prvé*, nezdá sa mi, že táto odpoveď z teologického hľadiska Boha naozaj vynecháva a zbavuje zodpovednosti. Stále by to znamenalo, že Boh stvoril svet tak, že náš prvý hriech uvedie do sveta všetky zlé prírodné sily. Pripravil to Boh práve takto? Ak má byť naša morálna intuícia v tejto otázke nejakým vodítkom (ak nie, tak potom sa musíme vzdať pokusu čokoľvek povedať), tak potom trest za vykonaný zločin nie je adekvátny. Biblický príbeh hovorí, že Adam a Eva boli v záhrade Eden oklamaní hadom a podľa samotného textu ešte ani oni nepoznali dobro a zlo (Gn 3, 22). Zdá sa, že príbeh je o niečom viac, ako o drsnom uvoľnení všetkých ničivých vírusov, zemetrasení a tornád kvôli tomu, že pár morálne neznalých ľudí zjedlo zakázané ovocie.

Na druhej strane však úplne rozumiem tomu, že je problematické prehlásiť, že Boh stvoril dobrý svet na počiatku aj s vírusmi, zemetraseniami a tornádami, ktoré spôsobujú utrpenie a smrť.

Preto, *po druhé*, ak sa vám zdá, že sa neviete rozhodnúť medzi uvedenými teologickými možnosťami, navrhujem zvážiť nasledovné: Máme množstvo jasných dôkazov o tom, že vírusy a iné prírodné živly existovali vo vesmíre oveľa skôr, ako sa na našej planéte objavil človek.

Vírusy za sebou nezanechávajú fosílnu odtlačku, pretože neobsahujú nič, čo by sa mohlo zväpniť. Vírusy však stále viac nachádzame zamrznuté v ľadovcoch a sú staré viac ako 30 000 rokov – sú teda oveľa staršie ako tradičné datovanie biblického príbehu Adama a Evy (aj keď dnes už existujú nové pohľady na historického Adama a Evu). Vírusy však tiež zanechali svoje „skameneliny“, a to v DNA iných organizmov, z ktorých vieme zrekonštruovať ich históriu. Pred niekoľkými rokmi jeden vedecký tím publikoval článok, v ktorom popísali históriu skupiny vírusov siahajúcu do minulosti približne 30 milión rokov. Tento výsledok časovo predstihuje všetky rozumné predpoklady o vstupe ľudského hriechu do nášho sveta. A navyše, všetko, čo dnes vieme o vývoji života potvrdzuje, že vírusy boli na našej planéte oveľa skôr, ako my sami. Môžeme dokonca s istotou povedať, že život ako ho poznáme, by bez vírusov neexistoval.

Myslím si, že tu smerujeme k dôležitej pointe.

Na porovnanie – rozmyšľajme o zemetrasení. Zemetrasenia sú výsledkom tektonickej aktivity zemskej kôry, bez ktorej by naša planéta bola totálne ponorená do vody, alebo by bola len sušinou – ani jedno ani druhé by nebolo pohostinné pre komplexný život, ktorý dnes máme. Takže, ak by sme sa čudovali, prečo Boh stvoril našu Zem aj so zemetraseniami, odpoveďou je: odstránením možnosti zemetrasení na našej planéte by sa odstránili aj iné vlastnosti Zeme, bez ktorých by bol život neudržateľný.

To isté platí o dynamike hydrosféry, ktorá je pre život naprosto rozhodujúca. Áno, vodné procesy niekedy spôsobujú tornáda a hurikány, ale tie sú iba vedľajšími účinkami nevyhnutných podmienok, aby život na Zemi mohol prekvitať.

Na základe týchto príkladov môžeme hádam porozumieť aj existencii vírusov. Populácia vírusov na Zemi sa odhaduje na 10,000,000,000,000,000,000,000,000,000. To je naozaj veľmi veľké číslo (10^{31}) – a vedzme, že je to o jednu miliardu krát viac, ako je hviezd v celom vesmíre. Načo boli vírusy stvorené? Veľká väčšina vírusov vôbec neinfikuje ľudí – vírusy predovšetkým napádajú baktérie a udržiavajú ich v rovnováhe.

Na Zemi existuje zhruba rovnaký počet baktérií ako vírusov. V samotnom ľudskom tele je približne 100,000,000,000,000 jednotlivých „cudzích“ baktérií. To je asi desaťkrát viac, ako je celkový počet našich vlastných telových buniek. Baktérie pre nás vykonávajú najrôznejšie dôležité funkcie, najmä pre náš imunitný systém a trávenie. S istotou môžeme prehlásiť, že ľudský život, ako ho poznáme, by bez baktérií nemohol existovať. Majú však tendenciu človeka premôcť, ak nie sú pod kontrolou. Napríklad, baktérie *E. coli* sa za vhodných podmienok reprodukovujú každých dvadsať minút. Ak začneme jednou baktériou, za dvadsať minút budú dve, za štyridsať minút štyri a po hodine už osem. Keby to pokračovalo bez kontroly, za deň by sa ich populácia zdvojnásobila 72-krát, čo je blízko k číslu 5×10^{21} . Ak počítam správne, keby sa rozmnožovanie nezastavilo, po roku by hmotnosť baktérií prevyšovala hmotnosť zemegule.

Zisťujeme teda, že je veľmi dobré, keď vírusy na Zemi infikujú baktérie a spomaľujú ich reprodukciu. Aby si vírusy udržali schopnosť robiť túto prácu efektívne, podliehajú neprestajnej mutácii. Preto sa občas objaví vírus, ktorý infikuje aj ľudí a môže im uškodiť. Keby sme však túto vlastnosť vírusov odstránili, aj život človeka by bol ohrozený. Ako zemetrasenia a tornáda, aj vírusy niekedy škodia, spôsobujú utrpenie a smrť. Bez nich si však nedokážeme predstaviť, ako by bol život na Zemi vôbec udržateľný.

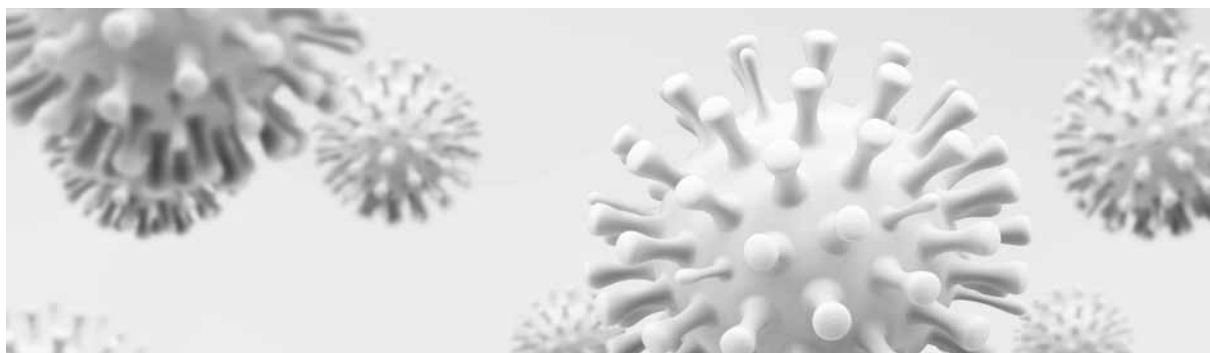
Perspektíva večnosti

Riešia uvedené zistenia problém zla? Asi nie. Môžeme sa však pýtať, ako bude raz fungovať *večný* život.

Budú aj v nebi tornáda, zemetrasenia a vírusy? Nevie si to predstaviť. Je však možné, že perspektíva večnosti formuje iný aspekt našej odpovede na otázku existencie zla v prírode.

Na základe tradičnej kresťanskej teológie stvoril Boh človeka preto, aby raz vládol a spravoval Božie kráľovstvo spolu s Kristom, a to na veky vekov. Aby sme túto funkciu zvládli, musíme sa stať ľuďmi, ktorí budú pripravení takú úlohu plniť. Ako sa takými ľuďmi staneme? Robí to Boh tak, že luskne po našej smrti prstami a zmení nás na dokonalých? Keby to tak robil, potom je divné, prečo nás hneď na začiatku takých neurobí. Prečo nás nechá prechádzať týmto životom, keď by sme mohli byť hneď oslávení a schopní plniť úlohy, ktoré od nás Boh očakáva?

Ukazuje sa, že je to práve tento život – s Božou milosťou, cez Kristovo vykúpenie a mocou Svätého Ducha – ktorý nás pripravuje na úlohy vo večnosti.

ti. Každý z nás dospievame vo svojom charaktere, ktorý si vezmeme so sebou do večnosti. Nepredpokladáme, že budeme takí istí ako teraz. Apoštol Pavol povedal, že *budeme premenení pri vzkriesení* (1Kor 15, 51). Ale povedal tiež, že najprv musíme prejsť tvrdým tréningom, aby sme *získali neporušiteľný veniec* (1Kor 9, 25), ktorý pretrvá do večnosti.

Každý z nás putuje duchovnou cestou, na ktorej máme prekážky, zápasíme s protivenstvami a znovu a znovu musíme hľadať novú nádej v Bohu. Učíme sa milovať našich susedov a nepriateľov – a nie je to ľahké. Jakub hovorí: *Bratia moji, pokladajte to za radosť, keď prídu na vás rozličné skúšky, veď viete, že ak sa vaša viera osvedčí, vedie to k vytrvalosti. A vytrvalosť nech je zavŕšená skutkami, aby ste boli dokonalí, bezúhonní a bez akéhokoľvek nedostatku* (Jk 1, 2–4).

Obdobia utrpenia a protivenstiev dokážu viesť k dokonalosti a úplnosti. A čo platí o jednotlivcoch, platí aj pre celé ľudstvo ako biologický druh – môžeme to nazvať duchovnou cestou *Homo sapiens*. Zemetrasenia, tornáda a vírusy umožňujú rozvíjanie života na tejto planéte. Oni však (ako aj iné prírodné živly) poskytujú súčasne aj príležitosti k rozvoju fyzických aj kognitívnych vlastností, ktoré sú nutné pre zrelosť a celistvosť ľudstva. Boh nás

pripravuje, aby sme sa menili na takých, akými nás chce mať.

Príbeh vývoja Zeme a života na nej sa príliš často rozpráva ako príbeh smrti a utrpenia. A v dejinách toho všetkého bolo naozaj dosť, ale to nie je celý príbeh. História nášho druhu je aj o spolupráci. Čisto z naturalistickej perspektívy (čo takisto nie je celý príbeh), náš druh prekonal na svojej ceste mnoho prekážok a čelili početným výzvam, kým sa naučil spolupracovať a mať empatiu v takej miere, akú zďaleka nevidíme u iných druhov. Netvrdím, že morálka je čisto prírodným javom ako, napríklad, tráviaci systém. Ale vývoj a rast morálnej zrelosti ľudí vyžaduje a je podmienený aktívnym zápasom s trápením, s nepriazňou osudu a so situáciami, v ktorých sa rozhodujeme byť nesebeckí.

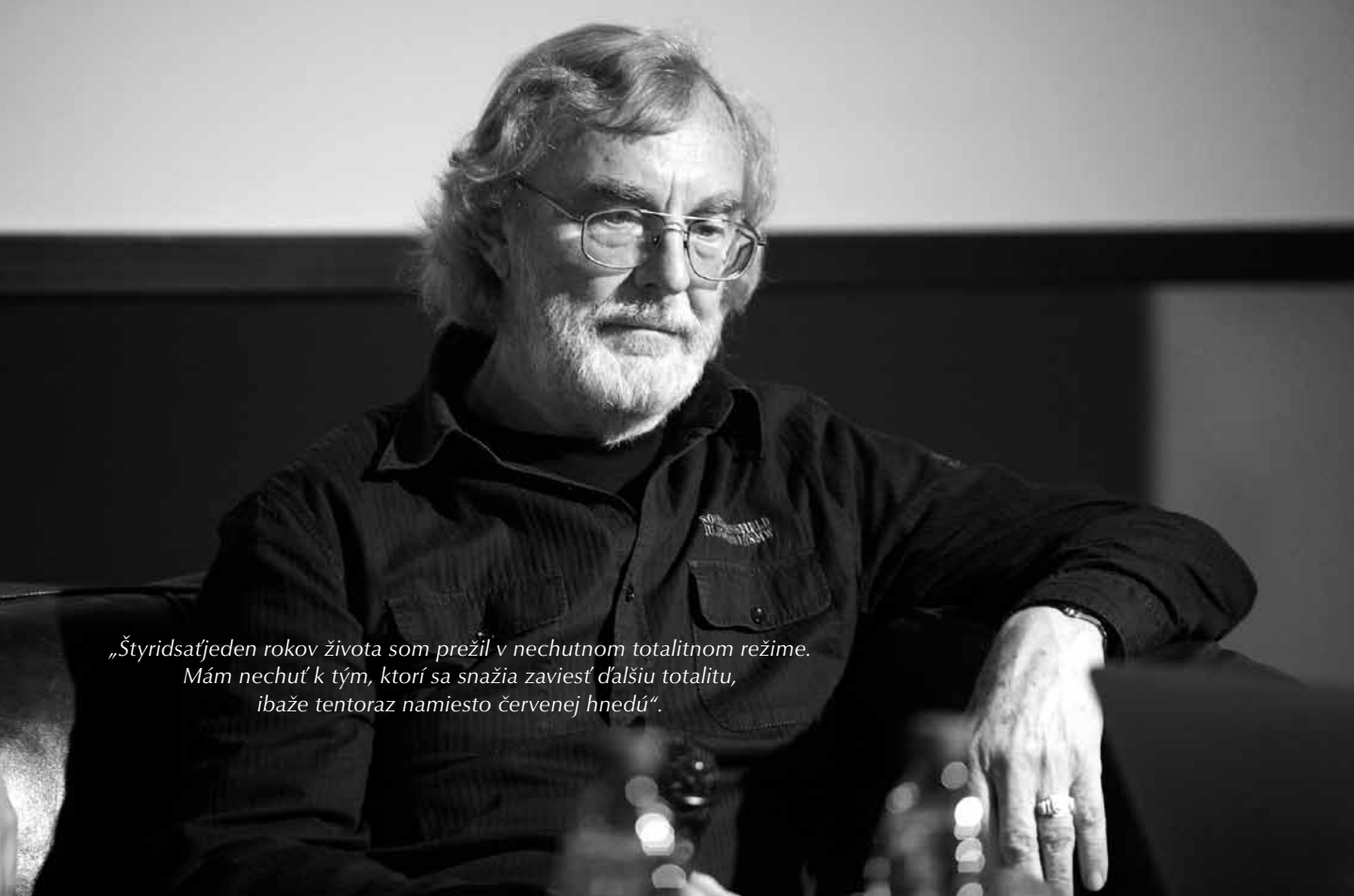
Dokážeme bojovať proti koronavírusu prostriedkami a spôsobmi, ktoré nás posúvajú vpred? Inými

slovami, stávame sa takými ľuďmi, ktorí budú vedieť vládnuť a spravovať nové stvorenie s Kristom na večné veky? Využívame túto príležitosť k tomu, aby sme milovali svojich susedov ako seba samých? Urobíme všetko pre to, aby sme zachovali a chránili život – najmä „týchto najmenších“, k čomu nás pred storočiami vyzval Ježiš (Mt 25, 31–46)? A naučíme sa pritom čeliť a nebať sa smrti, pretože vieme, že tento život nie je to posledné?

Už som povedal, že neexistujú *jednoduché* odpovede. Mne sa zdá, že myšlienky v tejto úvahe naznačujú *správne* odpovede, nie však ľahké. Je na mieste, keď sa modlíme a *žiadame od Boha* ochranu pred koronavírusom. Rovnako je však prírodné, keď *Boh žiada od nás*, aby sme vedeli reagovať na nebezpečenstvo koronavírusu celým srdcom a s rozumom, ktorý nám dal. A nazdávam sa, že Boh od nás očakáva, že vytrváme čeliť aj protivenstvu koronavírusu s istou *radosťou* (čo nie je to isté ako zábava).

Pozorujem totiž, že Boh navrhol tento svet dokonale – s vírusmi a so všetkým ostatným – tak, aby sme uprostred neho rástli k celistvosti a dozrievali pre poslanie Božieho ľudu, ktorý mal Boh pre nás od počiatku naplánovaný. ■

Zdroj: <https://biologos.org/post/coronavirus-and-the-problem-of-evil>

„Štyridsaťjeden rokov života som prežil v nechutnom totalitnom režime. Mám nechúť k tým, ktorí sa snažia zaviesť ďalšiu totalitu, ibaže tentoraz namiesto červenej hnedú“.

EXTRÉMISTOV POVAŽUJEM ZA OHROZENIE DEMOKRACIE.

Blogger **JÁN BENČÍK**, syn evanjelického farára, sa dlhodobo venuje monitorovaniu extrémizmu, za čo získal množstvo prestížnych ocenení. Robí to preto, aby ľudia mali možnosť vidieť banálnu tvár zla, ktoré sa ako epidémia šíri v krajine, ktorá sa rada predstavuje ako kresťanská. Rozprávala sa s ním EMÍLIA MIHOČOVÁ, foto: ĽUBO BECHNÝ.

Keď je človek na dôchodku, venuje sa rôznym záľubám, na ktoré počas aktívneho pracovného života nemal čas – sudoku, záhradke, turistike... Vy však monitorujete extrémistov a píšete o nich blogy. Prečo je to podľa vás také dôležité?

Pretože pravicových a ľavicových extrémistov považujem za ohrozenie pre ďalší demokratický rozvoj Slovenska, ktoré ako keby už tri desaťročia väčšinou blúdilo púšťou po vyslobodení z otroctva totality, ktorá nás zvierala do novembra 1989.

Kedy ste sa tejto téme začali venovať?

Blogy na webe Denníka N som začal písať v decembri 2014. Až do roku 2016 som sa venoval skôr konšpirátorom a ľuďom, ktorí odišli zo Slovenska bojovať na východnú Ukrajinu prevažne v oddieloch proruských separatistov. Až potom, keď sa dostala Kotlebova ľudová strana Naše Slovensko do parlamentu, som sa začal venovať aj problematike extrémizmu.

Krátko pred Vianocami roku 2016 ste sa zúčastnili v prešovskej Dvorane Starého kolégia na diskusii O hraniciach slobody a rastúcom extrémizme. Do publika si vtedy prišli sadnúť práve aj

prívrženci Kotlebu, aby sa s vami konfrontovali. Stáva sa vám to často?

Ani nie. Bola to skôr výnimka. Oni sú smelí najmä v anonymite sociálnych sietí.

To, že konšpirátorov a extrémistov monitorujete, im nie je dvakrát po chuti a dávajú to aj patrične najavo. Mali ste niekedy až dôvodné obavy o svoju bezpečnosť?

Prečítal som si na sociálnej sieti na svoju adresu už naozaj kadečo. Od vulgárnych urážok, podlých klamstiev, až po vyhrážky vážnym ublížením či smrťou. Dostal som anonymný list, ktorý sa mi vyhrážal vyvraždením celej ro-

diny, vrátane manželky, synov aj vnukov. V piatich prípadoch som na tých, ktorí mi vyhrážky adresovali, podal trestné oznámenie. Okrem prípadu sedemkrát trestne stíhaného kriminálnika, ktorý je doposiaľ súčasťou niektorého z proruských oddielov v Donecu na Ukrajine, sa všetky skončili neúspešne, či boli kvalifikované iba ako priestupok proti občian-skemu spolunažívaniu.

Ako na to reaguje vaša manželka a najbližšia rodina?

Manželka ako jemná žena, milujúca manželka, matka a stará mama reaguje na tieto veci, samozrejme, citlivejšie. Rovnako starší syn, ktorý má prirodzené obavy o našich maloletých vnukov.

Aké základné druhy extrémizmu rozlišujete? Je niečo, čo ich spája? Máte „sympatizantov“ v oboch skupinách?

Ako všade inde, aj u nás sú nielen pravícovi, ale aj ľavicoví extrémisti. Spája ich náklonnosť k autoritatívnym či totalitným režimom a odpor k demokracii. Zväčša sú antieurópski a ťahá ich to na východ. A je pravda, že rovnako ma „milujú“ hneď náckovia aj obdivovatelia červenej totality.

Súvisí váš záujem o pravico-vý extrémizmus aj s vašimi koreňmi a príbehom vašich predkov?

Môj otec bol priamym účastníkom Slovenského národného povstania. Pochádzal z Dolnej zeme, vyštudoval v Bratislave teológiu a v tej dobe bol kaplánom generálneho biskupa. Hoci ako dolnozemský Slovák, pôvodom z Nadlaku, vtedy ešte rumunský štátny občan, nepodliehal u nás brannej povinnosti a nenachádzal sa na povstaleckom území, na vlastnú päsť sa z Bratislavy cez Topoľčany, kde vtedy spravoval misijný zbor, dostal do Banskej Bystrice a dal sa k dispozícii povstaniu. Za účasť bol v roku 1947 vyznamenaný

JÁN BENČÍK (*1948, Bratislava) je občiansky aktivista, blogger, nositeľ prestížneho ocenenia Biela vрана. Ako syn evanjelického farára po Nežnej revolúcii bol spoluzakladateľom VPN v Ružomberku a pracoval ako redaktor mestského periodika Ružomerský hlas. Neskôr pôsobil ako učiteľ na základnej škole a vedúci oddelenia marketingu v knižnom vydavateľstve Transciscus v Liptovskom Mikuláši. Od roku 2012 sa na svojom blogu venuje monitorovaniu a odkrývaniu slovenských extrémistov, neonacistov, konšpirátorov, a tiež žoldnierov, ktorí bojujú v konflikte na východnej Ukrajine na strane proruských separatistov. Poslanec NR SR Za ľudí.

prezidentom republiky Československým vojnovým krížom.

Ste synom evanjelického farára – ovplyvnilo vás aj to, že ste vyrastali práve v prostredí fary?

Určite ma to ovplyvnilo. Môj nebohý otec mal výrazné sociálne ctenie, ale totalitné režimy sa mu priečili. Komunistický aj preto, že potláčal náboženstvo. O otcovej neokázalej statočnosti som sa náhodne dozvedel od pána farára Miroslava Hvožďaru staršieho, 15 rokov po otcovej smrti. Vyrozprával mi príhodu z roku 1962, keď bolo po vykonštruovanom krivom obvinení uväznených štrnásť evanjelických farárov, medzi ktorými bola aj prvá evanjelická farárka, Darina Bancíková. Obvinili ich ako rozvracačov republiky a agentov imperializmu a odsúdili na rôzne dlhé tresty. Na teologickom kurze v Bratislave vtedajšie vedenie evanjelickej cirkvi, poplatné komunistickému režimu, uväznených verejne odsúdilo a opakovalo lživé tvrdenia o ich údajnej protištátnej činnosti. V prednáškovkej sieni po tom ostalo trápne, stiesnené ticho. Vtedy vstal môj otec a požiadal o slovo. Podľa svedectva Miroslava Hvožďaru povedal, že je veľmi dotknutý Ježišovým slovom z evanjelia o poslednom

súde, na ktorom raz zaznie prísne slovo Syna človeka: *Odídte odo mňa zlorečení, lebo... bol som vo väzení a nenavštívili ste ma. Čokoľvek ste neurobili jednému z týchto najmenších, mne ste neurobili.* A potom sa obrátil na vedenie cirkvi a zhromaždených farárov s otázkou, čo môžu a čo sú ochotní ako cirkev urobiť pre uväznených, lebo Kristus sa ich určite raz opýta, čo pre nich urobili. Povedal tiež, že to hovorí preto, lebo jeho svedomie je viazané na toto Božie slovo. Jeho reč bola veľmi pôsobivá. Povedal ju s naliehavou rozvahou. Priniesla do dusivej atmosféry uvoľnenie a očistenie.

Je aj niekto ďalší okrem otca, kto ovplyvnil vaše osobnostné formovanie a postoj k spoločenskému daniu a životu?

Rovnako ma ovplyvnil aj vrodený odpor mojej mamy ku každej nespravodlivosti a jej ochota verejne prejať svoj názor. Švajčiarsky dramatik, Fridrich Dürrenmatt, syn protestantského kňaza, svoju verejnú angažovanosť odôvodnil slovami. „Som protestant, preto protestujem.“ Myslím, že protestanti, ak chcú byť hodní dedičstva reformácie, by nemali byť ľahostajní k daniu v spoločnosti a k nebezpečným tendenciám vypätého nacionalizmu, rasizmu a nábožensky motivovanej intolerancie vo verejnom a politickom živote krajiny. Pre mňa je najsmutnejšie, keď tieto tendencie neordinovaní, či dokonca niektorí ordinovaní členovia našej cirkvi, dokonca aktívne podporujú.

Žiaľ, stalo sa tak aj v nedávnej dobe v prípade farára, ktorý pôsobí v Tatranskom senioráte... Zaujať zásadný postoj je jedna vec, už ťažšie je znášať následky. Pod každým vašim blogom sa vzápätí objavia stovky nenávisťných komentárov – aké pocity to vo vás vyvoláva? Čo vám pomáha ich spracovať? Často pocit znechutenia a ľutosti

k ľudským bytostiam, ktoré dokážu takto klesnúť a vzdialiť sa od obrazu, na ktorý boli stvorené. Spracovať tieto pocity mi pomáha podpora a empatický prístup mojich blízkych a priateľov. Vráťane priateľov zo sociálnej siete, s ktorými sa osobne nepoznám.

Mohli by sme autorov nenávisťným a urážlivých statusov definovať z hľadiska veku, pohlavia, vzdelania a iných faktorov?

Prevládajú síce muži, ale pekne sa na Facebooku dokážu predviesť aj milujúce mamičky či staré mamy, mojškajúce v náručí malé detičky či ženy s fotkami doplnenými kvietkami, motýlikmi a inými gýčovými ozdobami. A zopár „milých“ komentárov mi už venovali aj členovia a členky našej cirkvi. Nájdeme medzi nimi nielen absolventov obľúbenej „vysokej školy života“, ale aj ľudí s reálnym vysokoškolským vzdelaním a titulmi pred aj za menom.

Kto býva najčastejšie ich terčom?

Politici, novinári, názoroví opONENTI a každý, kto si dovoľí vysloviť názor, ktorý sa im nepáči.

Nestratili ste kvôli tomu ilúzie o ľuďoch? Mnohí z nich na prvý pohľad pôsobia ako bodrí, dobrosrdeční, veselí sympatáci...

Niekedy je to ťažké, ale nepaušalizujem. Osobne aj virtuálne stretávam viac slušných a dobrých ľudí. Aj takíto, akoby posadnutí temnotou, vždy existovali, len ich nebolo tak vidieť. Takto sa zlietajú na internete do veľkých čiernych krdľov, vytvárajú si svoje malé ríše zla a vzájomne sa tam hecujú.

Nárast pravicového extrémizmu u nás niektorí vysvetľujú chudobou, nezamestnanosťou, neriešenými sociálnymi problémami. Ako ho však zdôvodniť vo vyspelých krajinách západnej Európy?

Štatistiky hovoria, že v každej krajine je cca 15% ľudí, ktorí prirodzene inklinujú k extrémizmu. Sociálne problémy a krízy vždy spôsobia nárast a šírenie nálad, ktoré extrému hrajú do kariet. V Nemecku majú extrémisti najvyššiu podporu vo východnej časti poznačenej štyrmi desaťročiami vlády komunistov pod kurtelou Kremľa.

Je rozdiel medzi pravicovým extrémizmom u nás a napr. vo Francúzsku alebo v Nemecku?

Vo Francúzsku strana Marie Le Pen upustila od otvoreného antisemitizmu, ktorý predtým šírila pod vedením jej otca. Podobne aj Kotleba, ktorý nie tak dávno pochodoval s fakľou v kvázigaristickej uniforme, si uvedomil

nulový koaličný potenciál jeho strany, začal opatrne korigovať niektoré vyhlásenia z minulosti. Na druhej strane, aby nestratil svojich verných, opakovane tvrdí, že sa nezmenil a je stále rovnaký. Svedčí o tom aj rozdávanie šekov so sumou s neonacistickou symbolikou, kvôli ktorému čelí trestnému stíhaniu.

Prekvapili vás výsledky predvolebných prieskumov, v ktorých Kotleba dosahoval vysoké percentá a dostával sa až na popredné priečky?

Mňa prekvapili skôr ich výsledky vo voľbách v roku 2016, keď sa dostali do parlamentu. Evidentne im vtedy pomohla vrcholiaci utečenecká kríza, ktorá síce Slovensko priamo nezasiahla, ale viacerí naši politici, vrátane vtedajšieho premiéra a predsedu dlhodobu najsilnejšej strany, prispeli k jej verbálnej dramatizácii a vystrašili ľudí natoľko, že hľadali záchranu pod krídlami tých, ktorí voči utečencom používali najradikálnejší slovník. Uverili, že Kotleba a jeho strana sú jediní, ktorí Slovensko zachránia.

Nemožno túto stranu jednoducho zakázať súdnou cestou?

Najvyšší súd v roku 2006 rozpustil Kotlebovu stranu Slovenská pospolitost' – národná strana pre nesúlad jej programu a činnosti s Ústavou SR. Orgány na to ur-

čené, však roky tolerovali vznik a činnosť Kotlebovej novej strany, LSNS, hoci až doposiaľ sú na jej čele tí istí ľudia, ktorí viedli rozpustenú stranu. Kotlebu posilnilo aj zbabrané podanie generálneho prokurátora a následný verdikt správneho senátu Najvyššieho súdu, ktorý kotlebovci úspešne dezinterpretujú ako údajné potvrdenie toho, že ich strana nemá s extrémizmom nič spoločné. Najvyšší súd vo svojom rozsudku však nič také nepotvrdil. Iba konštatoval, že prokuratúra nepredložila vo svojom podaní dostatočné argumenty pre rozpustenie LSNS.

Čím sú pravicoví extrémisti pre ľudí také príťažliví? Nevýkazujú miestami až náboženské, religiózne prvky?

Najmä jednoduchým a radikálnym slovníkom, ktorý sa mnohým páči a neprekáža im, že Kotleba v skutočnosti neponúka žiadne riešenia reálnych problémov, ktoré trápia aj nás. V súčasnosti členovia a skalní sympatizanti Kotlebovej LSNS nepôsobia ako bežní prívrženci iných strán a hnutí. Majú už všetky znaky fanatickej sekty, na čele s uctievaným vodcom, vlastnými rituálmi, gýčovými „svätými“ obrázkami

a relikviami. Od dôvery a obdivu prešli k bigotnej a nekritickej „viere“ a sú hluchí k akýmkoľvek racionálnym argumentom.

Posledný blog ste venovali svojmu priateľovi Fedorovi Gálovi a nenávisťným komentárom, ktoré zazneli na sociálnych sieťach na jeho adresu. S akým zámerom ste ho zverejnili?

Fedor sa narodil v koncentračnom tábore Terezín a jeho otca zastrelili na pochode smrti. Matka ho po návrate na Slovensko, z obáv o ďalší osud, dala spolu s jeho starším bratom Egom, pokrstiť v evanjelickom kostole v Partizánskej Lupči. Je to dobrý človek s pokorným srdcom. Pritom sám je často objektom iracionálnej nenávisti. Len kvôli svojmu pôvodu, či výzoru. Odporné a nenávisťné komentáre aj s fotografiami tých, ktorí ich napísali, som zverejnil preto, aby ľudia mali možnosť vidieť banálnu tvár zla, ktoré sa ako epidémia šíri v krajine, ktorá sa rada predstavuje ako kresťanská.

Kladiete si otázku: Kde sa stala chyba? Ako by ste na ňu sám odpovedali a aké východiská, riešenia vidíte?

Upónáňanú dobu, ktorá býva označovaná za postfaktuálnu, kde emócie neraz majú väčšiu váhu ako fakty, často charakterizuje povrchnosť. Mnohým chýba hlbšie vzdelanie, schopnosť kritického myslenia a v dobe pretlaku informácií aj zručnosti potrebné k overovaniu ich autenticity a relevantnosti.

Čo bolo pre vás doposiaľ za všetko najväčším zadosťučinením?

Človeka, samozrejme, potešia prestížne ocenenia ako Biela vrana, Cena európskeho občana, Novinárska cena Nadácie otvorenej spoločnosti, Cena primátora Filakova, kde otec podľahol vážnej chorobe ako tamojší farár, či Cena Jána Langoša. Ale mimoriadne ma teší, že svoj odpor k prebúdajúcim sa neonacistickým či fašizoidným tendenciám, verejne prejavujú aj mnohí mladí ľudia, ktorí sa netaja tým, že som bol pre nich inšpiráciou. Rozhľadní a čestní mladí ľudia sú budúcnosťou Slovenska a ja im, aj našej vlasti, úprimne držím palce. ■

*(Evanjelický posol
spod Tatier, 8/2020)*

Milé priateľky a priatelia,
 znovu vás vyrušujem mojím nariekaním, ale neviem prestať, odpustite mi to.
 Keby som prestal, cítil by som to ako zradu. Keď tým neovplyvním novinárov,
 tak dúfam, že vás získam aspoň pre „myšlienkový odboj“.
 Alebo lepšie, pre boj o nápravu myslenia.
 Rád by som si (sebe) prial vašu pohodu pri čítaní.

KAŽDÝ SME SÚČASŤOU CELKU alebo HAV HAV NA PÚŠTI

IVAN TUREK, Foto: Ľ. BECHNÝ

Žijem už pomerne dlho a veľa udalostí sa odohralo počas môjho života.
 A tak pociťujem potrebu ako i povinnosť odovzdať to, čo si pamätám tým,
 ktorí vtedy ešte nežili a pripomenúť tým, ktorí zabudli.

Pamätám sa na časy, keď Židom brali „arizovali“ obchody. To znamená obchodom „dali“ namiesto židovských majiteľov nových „árijských“ majiteľov. A po krátkom čase Židov posielali do koncentrákov. Vedel som, že sa to našim rodičom nepáčilo a že nesmeli o tom hovoriť. Ľudia sa nemali do toho „starat“ a ak sa niekto zastaral, išiel aj on do koncentráku. Potom prišiel koniec vojny a ľudia sa tešili na dobré časy. Ale prišli časy, keď zase ľuďom brali továrne a obchody. Už nie Židom. Všetkým, ktorí obchody mali. Ani do toho sa ľudia nemali starať. A ani vtedy, keď sa „združstevňovalo“, keď brali pôdu roľníkom, sme sa o ich osud nemali starať. Ďalších dvadsať rokov sme sa nemali starať o voja-

kov spriatelených armád, ktorí nás prišli navštíviť s tisíckami tankov. A kto sa staral, tak v lepšom prípade nemohol dať deti do škôl, v horšom prípade išiel do Jáchymova dolovať urán. Potom opäť nasledovala krátka doba nádejí, po ktorej sme sa nemali starať o to, ako niektorí prišli k podnikom, ktoré predtým boli „spoločné“. A tiež, aby sme sa nestarali o nehodu Remiáša, o amnestie a o mnoho ďalších vecí.

Tri, či štyri naše generácie boli „vychovávané“ k tomu, aby sa do veľa vecí nestarali. A tá výchova bola úspešná: dnes sa príliš veľa ľudí „nestará“, starajú sa iba o seba.

O tom, že je to tak, svedčia i nasledovné výroky:

„Načo ma dávajú do karantény, veď som zdravý.“ Na prvý pohľad to je logické. Ale iba dovtedy, kým si neuvedomíme, že karanténa je na prospech všetkých. To však autor toho výroku nevnímaval. On vnímal iba svoju ujmu.

Ale nielen prostí ľudia prijali stratégiu „osobného prospechu“, resp. prospechu skupiny. Výrok typu „Volíť liberálov je hriech“ svedčí o snahe nerespektovať záujem všetkých.

Dokonca i predstavitelia niektorých politických strán sa snažia o nespravodlivý prospech časti spoločnosti, o prospech ich strany. Demonštrujú to napríklad heslá: „Za Boha, za národ“, alebo „Cudzie nechceme, svoje si nedáme“. Tými heslami evidentne naznačujú rozdelenie ľudí na „my“ (národ) a tí ostatní. Lenže „my“, nie sme celok. Pretože „my“ nie sme nezávislí od ostatných. Sme súčasťou celku. Väčšieho, či menšieho celku, podľa toho, v akej súvislosti je výrok vyslovený. Pochybenie toho výroku je i v tom, že nie je zrejmé, čo znamenajú slová „naše“ a „cudzie“? Voda, ktorá naprší na našom území je „naša“ a nedáme si ju? Ropa je cudzia a my ju nechceme?

Politici, ktorí kandidovali na poslancov Európskej únie nás ubezpečovali, že budú presadzovať záujmy Slovenska. Lenže poslanci Európskeho parlamentu majú presadzovať záujem Európskej únie. To znamená – záujem všetkých krajín Únie. Samozrejme, že vrátane krajiny, z ktorej pochádzajú. Sľubovali presadzovať záujem svojej časti i tí, ktorí sa označujú za kresťanov. Napriek príkazu „Miluj bližného svojho ako seba samého.“ Takže by mali presadzovať záujmy ostatných rovnako ako „naše“ záujmy.

Každý sme súčasťou celku. Nie sme nezávislí. Sme odkázaní na zohľadňovanie požiadaviek tých „ostatných“. Pretože bez toho sme s nimi v neustálom konflikte, v konflikte, ktorý znemožňuje riešenia.

Myslím si, že je prijateľné za blížnych považovať tých, ktorí tvoria „celok“. A celok tvoria tí, s ktorými interagujeme (navzájom pôsobíme), s ktorými sa navzájom ovplyvňujeme. Sila techniky, ktorú ľudstvo vytvorilo, je v súčasnosti taká veľká, že in-

teragujeme v podstate so všetkými ľuďmi na svete. Nielen prostredníctvom obchodu. Aj tým, že poškodzujeme atmosféru. Predsa všetci dýchame ten istý vzduch. Na jednej planéte žijeme.

Keby sa pocit nezávislosti od celku prejavoval iba u autorov uvedených výrokov, nebola by to katastrofa. Katastrofou je, že príliš veľa ľudí považuje zohľadňovanie záujmov „iných“ za nedôležité, dokonca za „neprirodzené“. A pritom väčšina ľudí požaduje, aby ostatní zohľadňovali „môj“ (teda ich) záujem.

História sa nedá zmeniť. Že došlo v minulom storočí a začiatkom tohto storočia k strate vedomia spolupatričnosti je faktom. Takže uvedomenie si toho, že každý z nás je súčasťou celku sa musí znovu vybudovať. K takejto zmene myslenia možno využiť schopnosť racionálneho myslenia, schopnosť, ktorou sa odlišujeme od zvierat. Využitím toho, že ľudia sú schopní pozrieť sa na seba „zhora“. Vidieť seba medzi ostatnými. Že ľudia majú schopnosť byť objektívni.

Čínsky učenec Konfúcius povedal „Ušľachtilý človek je objektívny, nikdy nie subjektívny. Nízky človek je subjektívny.“ A mal pravdu.

Pre výchovu k objektivnosti, pre výchovu k ušľachtilosti máme dokonca vytvorené inštitúcie – školy, rôzne kultúrne inštitúcie, vrátane ministerstva kultúry, máme verejnoprávne médiá, ktoré by mohli namiesto nezmyselných programov vzdelávať a kultivovať spoločnosť.

Viem, že máme ľudí, ktorí chápu potrebu takejto zmeny myslenia. A aj takých, u ktorých sa dá predpokladať, že vedia, kde a ako tú zmenu začať. Ale na to, aby taká zmena bola spoločnosťou žiadaná treba, aby si ľudia uvedomili, že v poslednom storočí došlo k deformácii myslenia, že prirodzený stav spoločnosti je stav založený na pocite spolupatričnosti, nie na pocite nezávislosti jedincov.

Preto som chcel pripomenúť veci, na ktoré sa pamätám, a ktoré, podľa mňa, viedli k strate pocitu spolupatričnosti. Preto všetkých prosím, aby sa snažili kriticky spomínať na to, čo sa v minulosti udialo a kriticky hodnotiť, čo sa deje dnes. ■

IVAN TUREK sa narodil r. 1934, Na Prírodovedeckej fakulte UK vyštudoval odbor fyzika.

Po 1968 dostal zákaz pedagogickej činnosti a bol preraďovaný na „výskum“. Kandidatúru obhájil až po r. 1989 na Matematicko-fyzikálnej fakulte UK. Jedno obdobie bol predsedom Akademického senátu VŠDS v Žiline. O dva roky neskôr obhájil docentúru na ČVUT v Prahe.

V čase mečiarizmu predsedal „Fóru inteligencie v Žiline“. V r. 2004 dostal cenu ministra školstva Za celoživotné dielo a o päť rokov neskôr Cenu primátora Žiliny.

Po KOM alebo po ČOM nezdravo túžim v tomto období?
Aká je odiaľto cesta von?

KOMUNITA, NIE TOTALITA

(Ex 20, 17, Heb 13, 1-16)

DÁVID LACO
(Cirkev bratská, Bratislava-Cukrová)

Moje zamyslenie o desiatom prikázaní som sa pôvodne chystal začať úvahou, prečo my ľudia žiarlime a repceme, aj keď sa ako spoločnosť máme tak dobre. Chcel som rozmýšľať nad tým, čo by mohla byť cesta von, teda ako prejsť od mentality zdanlivého nedostatku k mentalite vďačnosti a štedrosti. Na gymnáziu C. S. Lewisa, špecificky v komunite Baraka, zdieľam život aj s maturantmi, a tak by som za normálnych okolností porozprával o tom, ako im tieto dni prichádzajú rozhodnutia o prijatí na vysoké školy, kde radosť niektorých vzbudzuje nielen hlasné gratulácie, ale aj tichý pocit závidi či prehĺbeného sklamanie z vlastného neúspechu.

Téma by to bola dôležitá aj takto, ale situácia ju úplne prerámcovala. Prítomnosť koronavírusu medzi nami naplnila nemocnice a vyprázdnila školy, zamestnania, kostoly aj ulice. V núdzovom stave krajinu prebrala vláda, ktorá má pred sebou situáciu nespomínanú v predvolebných sľuboch. Nemáme na výber, tak iba s najbližšími sedíme pri knižke, telefóne či počítači. Pápež František na prázdnom námestí sv. Petra krehkými rukami požeňuje upršané mesto a utrápený svet. Stačila chvíľa a väčšina ľudí zažíva nie zdanlivý ale reálny nedostatok; nedostatok zdravia, nedostatok finančnej stability, nedostatok prístupu k vzdelaniu, nedostatok prepojenia s tými, na ktorých nám záleží, ale nezdieľame s nimi domácnosť, nedostatok nádeje či nedostatok zmyslu.

Nie čin ale postoj

Nebudeš túžiť...po NIČOM, čo patrí tvojmu blížnemu! Mnohí toto prikázanie vnímajú ako zavŕšenie desatora, ktoré spolu s prvým prikázaním – nebudeš mať iných Bohov – nepoukazuje na čin, ale na postoj srdca, z ktorého potom pramení ďalšie zlo. Je to apel na vnútornú motiváciu, ktorú o zhruba tisícdivsto rokov po Mojžišovi vyučuje Ježiš a prehľbuje (dovtedy často legalistické) porozumenie židovského zákona (pozri napr. Mt 5, 27–28, Mt 15, 18–19). Prikázanie „netúžiť po tom, čo má druhý“, v kontexte reálneho nedostatku, nie je postojom chamtivosti, „chcem ešte aj toto“. Je to skôr postojom závidi: „tento naozaj má niečo, čo ja nemám: životného partnera, robotu, zdravie, čas čítať knihy, energiu a nápady na nové projekty, životnú spokojnosť, možno aj väčšiu vieru či nádej v ťažkých časoch“. Preto je náročné pozorovať životy druhých naživo či na sociálnych médiách – moja situácia sa tým nestáva horšou, ale pocit nedostat-

ku áno. A tak druhým otvorene či tajne závidím a nemusím byť zlodejom fyzicky, aby som sa vo vzťahoch, práci či spoločenstve správal totalitne. Aby som postupne nadobudol presvedčenie, že mi druhí ľudia, ich talenty, ich čas, akosi patria. Je zaujímavé, že toto púšenie tu bolo v časoch Mojžiša, Ježiša a je tu aj teraz. Porovnávanie s druhými je nám prirodzené – môže byť aj inšpiratívne – ale má aj túto odvrátenú stranu žiadostivosti a závidi. Myslím si, že prikázanie má v sebe pozitívny princíp, ktorý je skrytý v jeho dĺžke. Nie je tam napísané iba *Nebudeš túžiť* tak ako *Nezabiješ* či *Nepokradneš*. Nie – formulácia pokračuje: *Nebudeš túžiť... po ničom, čo patrí tvojmu blížnemu*. Samotná túžba teda nie je zlá, nie je to niečo čo treba odstrániť, ale je to niečo, čo sa dá nasmerovať dobre aj zle, na oslavu Boha a náš úžitok A AJ PROTI jeho vôli a na našu škodu. Takýmto spôsobom ani samotná túžba mať sa lepšie, nie je zlá, naopak, môže nám pomôcť prebrať zodpovednosť za svoj život a lepšie spravovať to, čo nám bolo zverené. Problémom sa stáva, keď nás vedie k závidi, k nárokovaniu si na niečo, k pocitu krivdy, keď to nemáme, či dokonca nás motivuje správať sa k druhým nespravodlivo a zločinne im brať ich vlastníctvo či totalitne ich slobodu. To, že túžime, aj to, že nie sme spokojní s našim nedostatkom, je veľmi adekvátna reakcia, špeciálne v okolnostiach, ako sú tie dnešné.

Radosť a nespokojnosť

Pre mňa je veľmi oslobodzujúce, že v Biblii nenachádzam len radosť a povzbudenie, ale aj mnoho príkladov nespokojnosti, či už individuálnej ako pri Jóbovi, alebo komunitnej ako pri Izrealitoch na púšti. Boh na základe tejto nespokojnosti a reptania niekedy koná a niekedy, zdá sa, že nie, ale zaujímavé je, že nezahriakuje tých, čo ju vyslovujú. A to

ani vtedy, keď smršť negativity, frustrácie či hnevu orientujeme voči nemu, ako je to, napríklad, v žalmoch 6, 13, 28. Žalmy síce často nachádzajú perspektívu a ukončujú svoje modlitby chválou Boha či vyjadrením dôvery v neho. Sú však aj také, ktoré nekončia pozitívne. Zaujímavý v týchto dňoch minimalizovaného kontaktu s druhými, je napríklad žalm 88, kde 19-ty verš znie nasledovne: *Vzdialil si odo mňa priateľa a druhá, spoločníkom sa mi stala temnota*. Mrazivé na tom je, že tam žalm končí, sám o sebe nie je komentovaným výkrikom zúfalstva.

Biblista Tom Wright tvrdí, že žalmy nám pomáhajú nielen kontextualizovať našu skúsenosť a získať nad ňou racionálny a emocionálny nadhľad, ale niekedy ju práveže pravdivejšie prežiť bez toho, aby sme ju nejako silene objektivizovali. Učia nás, že je dobré a správne sa na Boha obracať s celým spektrom toho, čo je v nás – od radosti až po úplné zúfalstvo. A to nás, samozrejme, neskôr učí aj Ježiš, ktorý plače pri hrobe priateľa, v chráme je rozhorčený nad náboženským biznisom a na kríži poslednýkrát vydychuje slovami žalmu 22: *Bože, Bože, prečo si ma opustil?*

Judeo-kresťanské poňatie ľudskosti teda potvrdzuje prirodzenosť a adekvátnosť túžby, aby veci boli inak, ako sú. A ktovie, možno aj v súčasnej spoločenskej situácii nie je našou úlohou byť krčovitými optimistami, či stále pripomínať nadhľad, ktorý nám logicky vyplýva z viery vo večnosť a Boha, ktorému môžeme dôverovať. Tieto pravdy sú samozrejme dôležité, ale napríklad, úprimnosti mojej viery vyslovene pomáha, keď si v modlitbe Bohu pripustím aj svoju beznádej či nepochopenie Božích úmyslov s mojou či spoločenskou situáciou. Myslím si, že v tomto zmysle sa potrebujem učiť vyjadrovať svoje túžby, učiť sa priznať si, že nevládzem a najradšej by som sa vzdal. Potrebujem sa učiť priznať si túžby a emócie, ktoré sú možno s nadhľadom neadekvátne, napríklad, túžba, aby sa niekto zachoval tak či onak. Ak to však v sebe objavujem, tak jediné rozhodnutie, ktoré mám je, či ich budem pred sebou a Pánom Bohom zdanlivo skrývať – a možno vybuchnú v zlo voči sebe, alebo si ich priznať, pomenujem a pozvem Pána Boha do mojej snahy sa meniť. Toto nielen premieňa to, ako vnímam samého seba, ale aj aký mám postoj a skutky voči druhým, či fungujem totalitne, alebo sa k nim správam so slobodou a úctou.

Nebudeš túžiť...

Zatiaľ sme si pripomenuli, že posledné prikázanie nie je popretím všetkých túžob, ale že je potrebné medzi nimi rozlišovať. Tiež sme si pripomenuli, že sa možno potrebujeme učiť pomenúvať a predkladať naše túžby a pocity nedostatku či nedostatočnosti. Chcel by som to posunúť ešte ďalej, tak ako to robí neznámy autor z čias raného kresťanstva v Liste Židom. Tento list je totiž argumentačnou

esejou, ktorej pointou (ako to zhrňa slovenská študijná Biblia) je: „absolútna nadradenosť a dostatočnosť Ježiša Krista ako zjavovateľa a prostredníka Božej milosti“. Odporúčam prečítať si celý list, ale pre dnešnú tému teraz upozorním len na trinástu kapitolu. V nej totiž autor upozorňuje na túžbu po sexe a peniazoch v zvláštnom kontexte: 1) Píše, nech trvá bratská láska, 2) upozorňuje, aby sme boli pohostinní a pamätajúci na trpiacich, 3) varuje pred nezriadenou túžbou po sexe a peniazoch a 4) plynule pokračuje: *...budte spokojní s tým, čo máte. Veď Boh povedal: Nezanedbám ťa, ani ťa neopustím. Preto smelo môžeme hovoriť: Pán mi pomáha, nebudem sa báť*.

Tieto verše môžeme čítať ako vymenovanie nesúvisiacich myšlienok, ale ja sa skôr prikláňam k názoru, že ide o komplexný argument. Že pokúšaniami proti bratskej láske je AJ žiadatosť a chamtivosť, AJ ignorantstvo voči trpiacim, teda to, čo sa v katolíckej tradícii nazýva „zanedbávanie dobrého“. Tým, že autor pokračuje povzbudením o Božej vernosti akoby naznačuje, že tieto hriechy pramenia v našom pociťovaní nedostatku a nedostatočnosti. Že kvôli tejto mentalite sa úzkostlivo sústreďujeme len na seba, čo nás robí ignorantmi voči potrebám druhých a zlodejmi alebo manipulátormi. Ako riešenie pre židovských čitateľov sa predkladá to, o čom boli aj predchádzajúce kapitoly: že tak, ako ich veľkňaz zvykol robiť obeť za hriechy, tak Ježiš posvätil ľud svojou krvou. Bola to kontroverzia, ale zjavne bola táto správa aj jej dôsledky jasné. Autor totižto, akoby samozrejme pokračuje – *Vyjďme teda za ním von z tábora a znášajme jeho potupu. Veď tu nemáme trvalé mesto, ale hľadáme budúce. Skrze neho teda ustavične prinášajme Bohu obeť chvály, čiže ovocie pier, ktoré vyznávajú jeho meno. Nezabúdajte však na dobročinnosť a spoločenstvo, lebo v takých obeť má Boh záľubu*. Keď sa nad tým zamyslíme, tak je to fascinujúce... akoby zrazu, vďaka Ježišovi, ľudia už nemuseli fungovať z pozície nedostatku, ale z pozície absolútnej odovzdanosti, vďačnosti a štedrosti. To je to, čo nám Pán Boh ponúka.

Pane Bože,

je ťažké dnes necítiť skleslosť, osamelosť, pociť nedostatku a nedostatočnosti. Vďaka že Ty od nás nechceš, aby sme tieto pocity nemali, ale že nás pozývaš ich vyjadrovať a pomáhaš nám, keď sa nám to nedarí. Vďaka aj za posledné prikázanie, vďaka, že nám pomáhaš rozlišovať dobré túžby od tých, ktoré sú zničujúce pre nás aj naše okolie. Prosím, povzbudzuj nás aj celý svet, aby sme si uvedomili, že nás prijímaš takých akí sme. Prosím, povzbudzuj nás v mentalite dostatku, vďačnosti a štedrosti. Voči samým sebe, voči blízkym, voči vzdialeným a trpiacim. Vďaka, že nás nič nemôže odlúčiť od tvojej lásky, ktorá si nám prišiel ukázať. ■

(Vysielané online 5. 4. 2020)

V tomto a budúcom čísle prinášame dve úvahy Štefana Markuša z cyklu úvah
Cestovná mapa evanjelia.
 V tomto čísle druhú časť pod názvom:

EVANJELIUM TVORÍ NOVÚ KOMUNITU

ŠTEFAN MARKUŠ

(Publicista, Cirkev bratská Bratislava-Cukrová)

Evanjelium je „dobrá zvesť“. Je posolstvom o Ježišovi Kristovi a jeho zmŕtvychvstaní. Pojem sa používa v kontexte šírenia evanjelia. Jeho počiatky datujeme do obdobia niekoľkých týždňov po zmŕtvychvstaní Ježiša. Letnice (lat. pentecostes, päťdesiaty deň po Veľkej noci) boli židovským sviatkom obetovania prvotiny z úrody. Kresťania zmenili dožinkové slávnosti Židov na sviatok zrodu cirkvi a spomienku na zoslanie Ducha Svätého. Peter pri prvej pamätnej udalosti oslovil prítomných v chráme pozoruhodnou kázňou. Prehlásil, že zoslanie Ducha Svätého je naplnením prognózy, ktorú vyriekol prorok Joel: *Potom vylejem svojho Ducha na každého človeka. Vaši synovia a vaše dcéry budú prorokovať* (Joel 3, 1). Výsledkom Petrovej kázne bolo 3 000 novokrstencov! Wau! – reagujeme citoslovcom dnešných dní. V Jeruzaleme vypukla kresťanská zamatová revolúcia. Čo sa vlastne stalo?

Počas prvých Letníc v Jeruzaleme si ľudia vypočuli Božiu víziu o budúcnosti cirkvi. Zmŕtvychvstalý Ježiš splnil svoj sľub a namiesto seba poslal na Zem Tešiteľa. Živý Kristus je realita a prítomnosť Ducha nie je prejavom opilstva. 3 000 nových členov cirkvi spontánne reagovalo na výzvu: *Robte pokánie a každý nech sa nechá pokrstiť v mene Ježiša Krista a dostanete dar Svätého Ducha* (Sk 2, 37–38). Iba prítomnosť Ducha môže objasniť mimoriadne úspešný „rozbeh“ ranej cirkvi.

Lukáš presne zaznamenal časový sled udalosti. Zapamätal si Petrove argumenty a formou reportáže ich sprostredkoval Teofilovi. Témou dňa bola transformácia starej cirkvi – z judaizmu ku kresťanstvu. Lukáš vystihol fundamentálne rozdiely kultúry „starého a nového“ uctievania Boha a postrehol znaky, ktoré charakterizovali kresťanské spoločenstvo. Vymenoval päť znakov, ktoré boli od počiatku viditeľné. V jeruzalemskej cirkvi *venovali sa učeníu apoštolov* (štúdiu), *žili v bratskom spoločenstve*, *zaviedli prax lámania chleba a modlitieb* (ako znak uctievania), *starali sa o rast cirkvi* s výsledkom *Pán deň čo deň pridával k ich spoločenstvu*, a sociálne sa usporiadali, *mali všetko spoločné*.

Sú vymenované znaky ranej cirkvi (infant church) nasledovaniahodné pre moderný svet? Hľadáme zmysluplné odpovede. Argumentujeme najmä historicko-kultúrnym prostredím, v akom sa zrodila cirkev a potrebou zostať realistami v dobe postmoderna. Nechceme však jeruzalemský zbor idealizovať a hodnotiť jeho „rozlet“ ružovými okuliarmi. Aj oni (podobne ako my dnes) mali svo-

je vnútorné problémy, zápasili s pokrytectvom, nemorálnosťou aj herézou. Dokonca sa hovorí, že pretrvala práve preto, lebo sa svojmu prostrediu prispôbovala. Jedna vec je nespochybniteľná. Raná cirkev navzdory všetkým excesom a zlyhaniam bola viditeľne pod vplyvom Ducha Svätého. A prinášala ovocie – rástla a ovplyvňovala svoje prostredie. Ako to robila?

Vyučovala

...neustále sa venovali učeníu apoštolov (Sk 2, 42). Americký spisovateľ Eric Hoffer vyslovil pozoruhodnú myšlienku o potrebe vzdelávania (skoro dve tisícročia po vzniku jeruzalemskej cirkvi): „V časoch drastických zmien iba tí, ktorí sa učia, zdedia budúcnosť.“ Zopakoval princíp, ktorý prví kresťania zaviedli. Začali sa vzdelávať.

Prvý znak prekvapuje a neviem, či ho moderná cirkev uprednostňuje. Pod pôsobením Ducha sa v Jeruzaleme otvorila škola s mnohými triedami. Učiteľmi boli apoštoli a do prvej triedy sa zapísalo 3 000 žiakov. Ak každý apoštol mal svoju triedu, bolo v nej 250 žiakov. A čomu sa učili? Zrejme predmetom, ktoré dnes sú obsahom Biblie. Vystačíme v 21. storočí s učebnými osnovami apoštolov? Dnes už apoštolov v klasickom zmysle Novej zmluvy nemáme – namiesto nich disponujeme biskupmi, misionármi, správcami cirkevných zborov, kazateľmi, laikmi, diakonmi, presbytermi a staršovstvami. Ich metódy práce by sa mali podobáť na prax apoštolov. Evanjelikálne cirkvi zdôrazňujú autoritu Božieho slova. Jadrom apoštolského učenie je vskut-

ku evanjelium, dobrá zvesť o spáse sveta. Vernosť k apoštolskému učeniu by mala byť prioritou autentickej cirkvi.

Tvorili zjednotenú komunitu

...venovali sa bratskému spoločenstvu (Sk 2, 42).

Charlie Watts, člen kapely Rolling Stones, seba vedome hlásal: „Nechápem, ako by mohla cirkev ovplyvňovať mysle miliónov ľudí tak, aby jej uverili.“ Zrejme neporozumel úlohe Kristovej cirkvi.

Dôležitým znakom cirkvi je živé spoločenstvo. Slovo „bratské“ sa v gréckom texte priamo nenachádza a niektoré preklady (slov. ekumenický, Roháček) ho uvádzajú nie preto, aby naznačovali, že ide výlučne o mužskú komunitu (Sk 1, 14) – ale, aby vyjadrovalo blízky vzťah medzi členmi spoločenstva, nezávisle na pohlaví, postavení či statuse. Grécke slovo *koinónia* súvisí s pojmami *spoločný, delenie sa* a vyjadruje nový štýl života, niečo, s čím sa veriaci ľudia môžu navzájom podeliť. Cirkev je komunitou Svätého Ducha a je vyslaná zvestovať evanjelium. *Venovanie sa spoločenstvu* hovorí o dvoch veciach. Niečo kresťanov spája vnútorne a niečo navonok.

To, čo kresťanov spája **vnútorne**, sú osobné zážitky pri spoločnom štúdiu Písma. Podieľanie sa so skúsenosťami obohacuje život cirkvi. ...*ak chodíme vo svetle, máme spoločenstvo s Otcom a jeho Synom Ježišom Kristom* (1J 1, 3) a Pavol k tomu pripojil aj *spoločenstvo Svätého Ducha* (2Ko 13, 13). Živé spoločenstvo je tak trojičnej povahy a spočíva v uvedomovaní si, že sme spájaní prítomnosťou Otca, Syna a Ducha Svätého. Môžeme byť rozdelení etnickou príslušnosťou, národnosťou, kultúrou, pohlavím, vekom, ale vnútorne sme zjednotení, lebo máme toho istého nebeského Otca, toho istého Spasiteľa a rovnakého Ducha.

Spoločenstvo spája kresťanov aj **navonok**. Pavol vnímal vonkajšie spojenectvo cirkvi v súvislosti s hmotnými potrebami iných. Pre chudobnejšie cirkvi v Judsku usporiadal zbierku v gréckych zboroch, mimo územia Palestíny. Prídavné meno „spoločenský“ v starej gréčtine znamená „štedrý.“ Lukáš zrejme myslí na ten istý znak cirkvi, keď píše: *Všetci čo uverili, boli spolu a mali všetko spoločné* (Sk 2, 44). Odkaz mierne znepokojuje pokušením nereagovať na výzvu, ktorou oslovuje. Problém solidarity nie je problémom iba politiky štátov, ale aj cirkvi.

Pestovali nový druh bohoslužby

...venovali sa lámaniu chleba a modlitbám (Sk 2, 42).

Robert W. Dale, kazateľ kongregačnej cirkvi vo Veľkej Británii hovorí, že: „Úsilie bez modlitby je ateizmus a modlitba bez úsilia je opovážlivosť.“ Čo tým myslel?

Uctievanie trojjediného Boha v ranej cirkvi bolo kombináciou *lámania chleba a modlitieb*. Zrejme išlo o stolovanie pri vysluhovaní Sv. večere Pánovej,

eucharistie, spojené s modlitebným zhromaždením. Na praxi bohoslužby ranej cirkvi sú nápadné dve veci.

Prví nasledovníci Krista sa venovali formálnej aj neformálnej bohoslužbe. Schádzali sa v chráme, aj po domoch (Sk 2, 46). Zisťujeme, že neopustili okamžite spoločenstvo svojej synagógy. Chceli ju zmeniť podľa evanjelia Ježiša Krista, pretože spoznali, že staré židovské obete boli nahradené obetou Božieho Syna. Keďže inštitút novej formy uctievania, *lámanie chleba*, ako pripomienky Ježišovej násilnej smrti nebola tradíciou judaizmu, začali sa kresťania neformálne schádzať aj po domoch. Možno by sme nemali rozlišovať medzi formálnou a neformálnou, ako aj medzi liturgickou a spontánnou bohoslužbou. Nevieme, ako to presne v ranej cirkvi prebiehalo. Nové formy bohoslužby odjakživa prinášali problémy s akceptáciou. Všimajme si však prejavy novej praxe. Cirkev prežívala radosť a dozvedáme sa, že ...*spoločne jedávali pokrm s radosťou* (Sk 2, 46). Živý Pán bol v Duchu prítomný a ľudia sa mu klaňali plný úžas a pokory.

Spoločne vlastnili majetok

...*všetci... mali všetko spoločné* (Sk 2, 44).

Malcolm Muggridge, bývalý mediálny komentátor BBC, po rozpade komunistickej totality prehlásil, že: „Na celom komunistickom hnutí je najpovzbudzujúcejšie to, že zlyhal.“ Majetky ani nemajetnosť neriešia základné potreby ľudstva.

Niekoľko kilometrov východne od Jeruzalema sa kumránska komunita rozhodla pre spoločné vlastníctvo majetku. Vytvorili mníšske spoločenstvá na báze „nevlastníctva“ a podľa Ježišovej rady uprednostňovali chudobu. Učeníci svojou skromnosťou mali dosvedčovať, že šťastie nezaručuje luxus. Ježiš však nevyzýval všetkých k takému rozhodnutiu. Cirkev si uvedomuje, že zákaz súkromného vlastníctva nie je kresťanská doktrína, ale marxistická.

Navzdory všetkému je zaujímavé, že ranú cirkev z hľadiska sociálneho usporiadania ľudia často pripodobňujú ku komunizmu. Hlavným argumentom je zmienka o spoločnom vlastníctve prvých kresťanov. Čo je komunizmus? Komunizmus má víziu a nástroje ako ju zrealizovať. Víziou je, aby neexistovalo nijaké „moje“ ani „tvoje“. Všetko má byť „naše“ (Marx). A nástrojom realizácie je „diktatúra proletariátu“, ktorá má vydláždiť cestu k blahobytu nevlastníctva.

Porovnanie praxe života ranej cirkvi s komunistickou spoločnosťou je užitočné najmä pre generáciu, ktorá komunizmus nezažila. Rozdiely sú obrovské.

Po prvé, Ježiš nikdy nevnucoval život v chudobe, aj keď vnímal bohatstvo ako prekážku ku spáse (Mk 19, 16n).

Po druhé, mnohí citujú výrok apoštola o peniazoch. Pavel Timotejovi však nepovedal, že „pe-

niaze sú zlé“ – povedal, že *koreňom všetkého zla je láska k peniazom* (1Tim 6, 10).

Po tretie, prvý zákon, ktorý chránil súkromný majetok pochádza zo starého Izraela. Jeho dikcia znie: *Prekliaty bude ten, kto posunie medzi svojho blížneho* (Dt 27, 17).

Po štvrté, o praxi spoločného vlastníctva sa dozvedáme len z Jeruzalema, kde zrejme bolo mnoho *chudobných medzi svätými* (R 15, 26). V Novej zmluve nenachádzame iné správy o tom, žeby tézu chudoby odporúčali aj v iných cirkevných zboroch, aj keď chudobných bolo všade dosť.

Takže. Predpoklad, že zbavením sa súkromného vlastníctva možno vybudovať šťastnú budúcnosť nie je biblické učenie. Dejiny dokladajú, že túžba vlastniť je človeku vrodená a židovsko-kresťanská tradícia ju legitimizovala. Je pravda, že rešpektovanie majetku iných sa stalo morálnym problémom a v civilizovanom svete sa musíme tomu umeniu neprestajne učiť. Prví kresťania odovzdávali svoj majetok dobrovoľne. Vieme však aj to, že *...vo svojich domoch lámali chlieb* (2, 46), čo znamená, že vlastnili naďalej súkromný majetok. Príbeh Ananiáša a Zafiry (Sk 5) hovorí najmä o tom, že nie majetok ale podvádzanie je hriechom.

Raná cirkev veriacich učí mať k vlastníctvu správny vzťah. V Jeruzaleme sa starali o chudobných a delili sa o svoje veci. Tí, ktorých Boh požehnal bohatstvom, by nemali žiť okázalo, ale mali by vyplšovať makroekonomické problémy svojho regiónu. Cirkev naplnená Duchom je štedrá, lebo Boh je štedrý darca.

Dbali o misiu

...a Pán pridával cirkvi zachránených každý deň (Sk 2, 47; ROH).

Michael Green, rektor St. Aldates Church v Oxforde hovorí, že: „Evanjelizácia nie je verejná proklamácia do vákuu, ale ľuďom. Preto sa obsah evanjelia sa musí odovzdávať zmysluplnými slovami.“ Vieme čo je poslaním cirkvi?

Zopakujme si, čo sme o ranej cirkvi už dozvedeli. Cirkev vyučovala, budovala jednotné spoločenstvo, uctievala Stvoriteľa a delila sa o potreby. Tieto znaky však neprehrádzajú ich vzťah k svetu. Cítíme, že takáto cirkev by ešte nenaplnňovala svoje poslanie v úplnosti. Našťastie, prví kresťania nežili v gete. Raná cirkev sa venovala od prvopočiatku misii. Neignorovali poverenie Majstra: *...získajte mi učeníkov vo všetkých národoch a krstíte ich v mene Otca i Syna a Ducha Svätého...* (Mt 28, 19) a preto sa dozvedáme, že *...Pán pridával deň čo deň k ich spoločenstvu tých, čo povolával na spásu* (Sk 2, 47). Takže rast bol dielom Pána a nie ľudským snažením. Usudzujeme, že *pridávanie* k spoločenstvu vznikalo dôsledkom vyučovania a šírenia evanjelia. V spoločenstve sa simultánne diali dve veci. Pán denne pridával a súčasne ľudí zachraňoval. Vnímanie fenomén rastu a znovuzrodenia. Sú to vari odlišné veci? Zdá sa, že Pán nepridával ľudí do spoločenstva bez zachránenia. Spasenie duší a ich členstvo v cirkvi šli ruka v ruku. A ten rast bol stály. Cirkev nepovažovala šírenie evanjelia za príležitostnú akciu. Noví členovia pribúdali deň za dňom. Nevieť, či by sme nemali mať rovnaké očakávania aj dnes.

Príbeh prvej kresťanskej cirkvi otvára pred nami otázku. Sú znaky ranej cirkvi relevantné aj dnes?

Sme neochvejne presvedčení, že evanjelium má moc oslovovať ľudí všetkých dôb. Tým sa stáva (ne)rast cirkvi výzvou. Vieme, že čelíme etickým aj ekonomickým problémom sekulárnej spoločnosti. Ako obstať v zápase s nežiaducimi závislosťami, s popkultúrou, so sexualitou, ľudskými právami, sociálnymi problémami, politikou, inakosťou, kriminalitou, migráciou, terorizmom a iným otázkami, ktoré prináša moderný svet? Kváři nás otázka ako nezmenený obsah evanjelia transformovať do zmeneného prostredia. Na problémy doby mnohí hľadajú rôzne riešenia. Ponúka sa metafora o čistej vode naliatej do rôznych pohárov – sklenených, keramických, kovových, plastových – ktoré reprezentujú zmenené kultúrne prostredie doby. Kvalita vody v ľubovoľnej nádobe by sa nemala meniť. Nepodliehajte pokušeniu prilepiť chuť a kvalitu vody podľa nárokov postmoderna v nádobách.

Takže ešte raz. Je raná cirkev vzorom pre našu cirkev? Existujú dve možné odpovede:

1. Ak NIE je prvá cirkev vzorom, potom realizujeme svoje vízie o cirkvi. A to je rizikový krok do neznáma.

2. Ak JE prvá cirkev vzorom, potom existuje nádej zožať ovocie ranej cirkvi. Kopírovaním nič nepokážime.

Keďže celý text úvahy som „prizdoboval“ citátnymi význačných ľudí, pridám ešte jeden, a to odpoveď riaditeľa misijnej agentúry Radstock Ministries Steva Timmisa. Na otázku „Čo je cirkev?“ odpovedal: „Cirkev nie je...budova do ktorej vstupujeme. Je našou identitou v Kristovi, ktorá formuje náš život.“ Aká je naša odpoveď? ■

Dobré ráno priatelia,
vítam vás na dnešnej modlitebnej chvíli so špeciálnym hosťom. Je to matka Petra a Evy, ktorých celý život sprevádza zdravotné znevýhodnenie – svalová atrofia. Peter aj Eva sú plne odkázaní na pomoc iných. Ale keď sa s nimi stretnete, tak z celej rodiny srší zdravá chuť do života. Napriek tomu, že pod rozprávaním nie je podpis, nejde o nedôveryhodný anonymný príbeh. Na modlitebnej to bolo na živo aj s menom, no pre uverejnenie v Dialógu nás pani požiadala, aby sme meno neuverejňovali, lebo sa chcú vyhnúť záujmu ďalších médií. (T. Komrska)

ZO ŽIVOTA NAŠEJ RODINY

Narodila som sa na strednom Slovensku a detstvo som prežila v dedinke Divín pri Lučenci. Krátko po maturite som sa vydala, môj manžel je z tej istej dediny. Ja som mala 20 rokov a manžel mal 26 (na tie časy starý mládenec...).

Deti

Ako prvý sa nám narodil syn Peter (teraz má 43 rokov) a do roka Evka. Mala som čo robiť, aby som zvládla deti aj domácnosť, ale manžel mi pomáhal. Nevedeli sme a ani nevideli na deťoch, že by mali nejaký postih, lebo Peter vedel stáť aj prejsť pár krokov. Až keď Evka mala asi 7–8 mesiacov, tak sme zistili, že sa nevie postaviť na nohy. Vedela pekne sedieť aj nohami hýbala, len sa nevedela postaviť. V Bratislave a v Brne potvrdili diagnózu, ktorú dlho nechceli pripustiť, lebo toto ochorenie mávajú súrodenci rovnakého pohlavia a u nás to tak nebolo. Keď mi pani doktorka Brozmanová povedala (deti mali 3 a 4 roky), že budú ťažko telesne postihnutí,

nechápala som, o čom to hovorí. A nič také som si ani nepripúšťala. No s pribúdajúcim časom prichádzala tvrdá realita. Robili sme, čo bolo v našich silách. Absolvovali sme niekoľkokrát kúpele, vždy po dobu 3 mesiacov, a tak som sa v kúpeľoch zamestnala, aby sme boli spolu. Tu som sa stretla s viacerými matkami s postihnutými deťmi. Každá s jedným, len ja s dvoma. Vôbec to nebolo ľahké, ale Peter a Evka boli úžasní, šikovní a mala som oproti iným matkám šťastie, lebo manžel chodil za nami do kúpeľov, do Jánskych Lázní, ale mnohé mamičky, čo tam boli so svojimi deťmi, toto šťastie nemali, manžel ich opustil.

Bratislava

Vzhľadom na to, že naše deti nemohli doma na dedine navštevovať školu, manžel sa zamestnal v Bratislave, aby sme v Bratislave dostali byt. Deti išli do školy na Mokrohájsku v BA a ja som sa zase zamestnala v tej istej škole, aby som ich každý deň

mohla vozit'. Manžel chodil do práce skoro ráno, takže ja som ich ráno obliekala, naložila do auta a v škole vyložila, (veľmi v skratke opísané). Poobede to bolo jednoduchšie, lebo prišiel za nami manžel rovno zo zamestnania.

V Bratislave sme nemali nikoho, kto by nám pomohol, takže sme boli odkázaní sami na seba. Ale manžel bol úžasný. Ako sa hovorí, všetko zlé je na niečo dobré. A tak sme boli vždy spolu. Všade, kam sme išli, boli deti s nami, kde sa nedalo, tam sme nešli. Boli sme členmi OZ, s ktorým sme absolvo-

vali rôzne pobyty a výlety. Zúčastňovali sme sa na rôznych akciách a zábavných podujatí, lebo máme radi spoločnosť. Na prázdniny sme chodili na dedinu, kde máme dom, a to bolo perfektné, lebo deti z ulice sa tam s deťmi spolu hrali a brali Petra a Evku medzi seba ako seberovných a pomáhali im.

Dospelosť

Do Bratislavy sme prišli s tým, že keď deti skončia základnú školu, pôjdeme späť na dedinu. Obidvaja sa dobre učili, ukončili aj strednú školu a za pomoci dobrých ľudí sa aj zamestnali. No chodenie do zamestnania bolo zložité, pretože nakladanie do auta bolo pre mňa už príliš náročné. Veď sme mali len osobné auto. No vo chvíli, keď niekoho potrebujete, tak vám niekto príde do cesty, a to podľa mňa nie je náhoda. U nás to bol pán, ktorý nechce byť menovaný, ktorý sa o nás dozvedel od detskej lekárky a veľmi nám pomohol s vozením detí do a zo zamestnania. Dovtedy nás vôbec nepoznal. Ni-

kdy mu to nesplatíme. – Viem, prečo to hovorím, lebo nám tu nemal kto pomôcť a preto si veľmi vážim všetko, čo pre nás on a iní urobili. Až neskôr sme začali využívať osobnú asistenciu, s ktorou sme veľmi spokojní. Počula som, že nie všetkým to vyhovuje, lebo vraj majú narušené súkromie.

Ja sa na to takto nepozieram, že by asistent narušal naše súkromie, pretože pre mňa je dôležité, aby boli deti aspoň trochu samostatné a rozmyšľam dopredu, čo bude, keď tu ja a manžel nebudeme?

Doteraz som sa nad tým takto nezamýšľala, ale s pribúdajúcimi šedinami ma tieto myšlienky „prenasledovali čoraz častejšie“. Ale aj tu boli moje modlitby vyslyšané. Peter sa oženil, má manželku, ktorá sa vie o neho veľmi dobre postarať, pretože Peter potrebuje pomoc pri všetkých činnostiach. No nielen Peter sa oženil, ale aj Evka má priateľa, s ktorým má prenajatý byt a tiež sa vie o Evku perfektne postarať (uvariť, upratať, obliecť aj okúpať...). No nie je to úžasné, že máme nevestu a „zaťu“? Veď, ktorí rodičia, čo majú postihnuté dieťa, by o tomto nesnívali?

A my

Ešte by som chcela niečo povedať, ako som zvládla rolu matky a manželky. Dúfam, že som ich vychovávala dobre, viedla som ich ku skromnosti a aby sa držali pri zemi. Bola som na nich aj prísna. Peter a Eva sú veselí a v spoločnosti veľmi vítaní. No a rolu manželky? Viete, nemôžete byť priviazaná len k deťom, robila som mnohokrát kompromis, lebo manžel ich miluje, ale on má tiež svoju predstavu o živote. Ale vydržali sme spolu 44 rokov, takže sme radi, že sme to spolu zvládli – nebolo to ľahké.

Nemyslím si, že by sme sa museli s manželom s našou situáciou vyrovnávať – čo by nám pomohlo, keby sme sa stále trápili a kládli si otázku: „Prečo?“ Nikdy sme sa neuzatvárali, mali sme, aj stále máme, veľa priateľov a známych, s ktorými sa radi stretávame.

Ja nemám pocit, že by som niečo dávala svojmu okoliu, ale často mi hovoria, ako to všetko zvládam a ešte s úsmevom na tvári. Myslím si, že ma má Pán Boh rád, pretože mi dáva silu a keď sa niečo deje, vždy mi príde do cesty človek, ktorý mi pomôže. A možno to je všetko o povahe, ja nepoznám slovo „nedá sa“. Všetko sa dá, len to musíme chcieť, ale tak úprimne.

Od života nič extra nečakám a ani nepotrebujem, len aby sme boli všetci zdraví a šťastní a aby sme im obom mohli pomáhať, pokiaľ budeme vládať.

Na záver môjho rozprávania o našej rodine vás prosím o modlitby za zdravie Petra a Evy a ich partnerov, za asistentov, ktorí sa o nich starajú a ak vám zostane čas, tak aj za mňa a manžela, za čo vám ďakujem. Všetkých vás pozdravujem a prajem zdravie a pokoj. ■

ŠTYRI TVÁRE MUŽA

BOHUSLAV KREMSKÝ Pôsobí v súkromnom sektore v oblasti predajného a marketingového poradenstva a online predaja. Pred 2 rokmi zrušil stredne veľkú distribučnú firmu, v súčasnosti robí z domu poradenstvo pre marketingové firmy, má vlastné online obchody, v ktorých testuje, ako funguje to, čo radí iným. Žije v Chorvátskom Grobe, vedie projekt *Cesta muža*. Je ženatý, má 3 deti.

Porozprával sa s ním BOHUSLAV PIATKO.

Foto: JOZEF PETROVIČ

Prečo ste sa popri podnikaní začali venovať dobrovoľníckej službe?

B. Kremský: Práci s mládežou som sa venoval od čias, keď som sám bol mladý. Robil som vedúceho mládeže v zbore BJB Viera v Bratislave. Potom prišla rodina, vojenčina, podnikanie, takže na prácu s mladými veľa času nezostalo. No k mladým ma to ťahalo stále. Spravil som si nejaké kurzy na prácu s mládežou v rámci jedného bolo treba pripraviť projekt, a tak som spravil projekt na pobyty pre chlapcov bez otcov (tomu som sa dosť venoval). A keď som tento projekt urobil, tak som zistil, že som našiel miesto, kde je veľký hlad po

niečom podobnom. Za 6 rokov sme mali na pobytoch vyše 150 chlapcov.

Ako ste sa dostali pod krídla Ymký?

B. Kremský: Možno to bolo tak trochu náhodou. Keď sme začali robiť tieto pobyty, potrebovali sme ich zastrešiť nejakou organizáciou. V našom zbore existovala neaktívna skupina Ymký a my sme ju prakticky len aktivovali.

Vráťme sa k tým pobytom. Predstavte ich trochu...

B. Kremský: Ide o 4-dňové sústredenia na chate na Muráni, kde nie je nič – jednoducho lesný zrub bez akýchkoľvek so-

ciálnych, či iných civilizačných zariadení. V takom prostredí sú tí chlapci nútení siahnuť kamsi, kde sa nikdy nepohybovali.

Dedinským chlapcom by to nemalo byť až také cudzie...

B. Kremský: Sú tam aj chlapci z mesta a predovšetkým chlapci z detských domovov, náhradných rodín a z iných marginalizovaných prostredí, kde chalani majú pomerne veľký nedostatok mužských – otcovských vzorov.

Takže – vezmete ich do divočiny... čo tam?

Napríklad – musia si narúbať drevo, založiť oheň, variť si jedlá na indiánsky spôsob a podobne.

Musia sa učiť, ako sa o seba postarať. Vo voľnom čase trénujeme orientáciu v teréne, hráme rôzne bojové hry. Vypĺňame čas aktivitami, ktoré ich zaujmú, sú pre nich nové, niektoré činnosti úplne neznáme, ale cieľom nie sú samotné aktivity. Cieľom je to, aby vnímali akési princípy mužskosti, aby sa naučili prekračovať svoje hranice – napríklad, žiť život bez strachu, nevnímať svet okolo seba ako niečo, čo ich ohrozuje, ale pozeráť sa na svet pozitívne, a tak si vytvárať životné postoje. Hovoríme o štyroch základných mužských postojoch...

Tie nepoznám ani ja... tak ich prezradte...

B. Kremský: Predstavujeme ich v obrazoch. Vychádzame z toho, s akými deťmi pracujeme. Treba priznať, že mnohí z nich nie sú na nejakej vysokej intelligenčnej a vzdelanostnej úrovni. Mali sme chlapcov, ktorí nevedeli ani čítať, ani písať. Minimálne polovica je z rómskeho prostredia.

V akom veku?

B. Kremský: Prvý stupeň je pre 13–18-ročných a druhý stupeň je pre vekovú kategóriu 15–20-ročných.

Takže tie štyri mužské postoje

B. Kremský: Nazvali sme ich tváre. Chlapcov učíme, že muž má štyri tváre. Prvá tvár je tvár voľa...

Uf...

B. Kremský (smiech): To je tvár muža, ktorú získa narodením. Od ženy sa odlišuje tým, že je väčší, má viac svalov a je stvorený na prácu, aby vedel zabezpečiť rodinu. Učíme ich, že pracovať nie je nešťastie, ale že na prácu sme stvorení. Učíme ich, že práca nie je len pre chudobných, ale pre všetkých.

Druhá je tvár leva. Je to tvár muža ochrancu. Keď táto tvár vidí, že niekto potrebuje pomoc, že sa niekomu ubližuje, tak sa neschová, ale ide pomôcť – snaží

sa problém vyriešiť a núdzneho ochrániť.

Tretia je tá naša tvár, ktorú nosíme na hlave. To je tvár človeka. Každý má tú svoju. Táto tvár hovorí o tom, že sme nedokonalí, že sme takí, akí sme. Táto tvár vie, že robí aj chyby a má silu si tieto chyby aj priznať. To je tvár, kvôli ktorej Pán Boh obetoval svojho syna, aby nám chyby odpustil.

A posledná je tvár orla. To je tvár darovaná. Tú sme dostali od Boha. To je tvár, ktorá nám umožňuje pozrieť sa na svoj život z výšky, z nadhľadu. Touto tvárou vidíme odkiaľ ideme a kam ideme. A to je vlastne duchovný pohľad každého na svoj život.

Toto je nosný program pre prvý stupeň. Ten druhý stupeň ešte iba rozbiehame a nazvali sme ho Cesta muža. Povieť len v náznakoch: hovoríme o ceste muža k žene, o ceste k úspechu a o ceste k sebe. Takže na prvom stupni hovoríme o princípoch a na druhom o ceste.

Viem, že YMCA nevnučuje kresťanstvo, ale nevyhýba sa mu. Ako je to s vašou Cestou muža?

B. Kremský: My otvorene hovoríme, že sme kresťanská skupina, že sa hlásime k Parížskej báze Ymky – teda k uznaniu Ježiša Krista ako Božieho syna, otvorene hovoríme, že prezentujeme biblické princípy mužskosti. Je na každom, či sa na základe tohto poznania rozhodne s nami ísť, alebo nie. Určite sa netvárim ako nejaká neutrálna, nič nehovoriaca skupina.

Len tak mi napadá – nemáte problémy s ľudskoprávnymi organizáciami, keď preferujete princípy a cesty muža?

B. Kremský: Vychádzame z toho, že mužskosť a ženskosť je o komplementácii a rôznosti, ktoré sa dopĺňajú a nie o nadradenosti a podradenosti. Ja, ako kresťan, mám v podstate názor, ktorý zaviedol Kristus – On prišiel s rovnoprávnosťou žien v časoch, keď sekulárny svet o nej ani netušil. V Kristovskej cirkvi sú ženy rovnoprávne už 2 tisíc rokov. A v tomto zmysle a Kristovskom duchu sa venujeme chlapcom, ktorí chcú vedieť, čo sú muži... ■

Rubriku Misia redakčne pripravuje
JURAJ INSTITORIS v spolupráci s **VLADIMÍROU VRAJOVOU**.

SLUŽBA V IZOLÁCII

Občianske združenie Detská misia sa od roku 1991 venuje kresťanskej práci s deťmi a dorastom a zároveň vzdeláva dobrovoľníkov pre prácu s touto vekovou skupinou. V Detskej misii pracujú kresťania z rôznych denominácií, ktorí spolu organizujú pobytové a denné tábory, víkendovky, Kluby dobrej zvesti, športové dni, korešpondenčné kurzy, návštevy detských domovov a nemocníc atď. Pracovníci trávia veľa času v teréne, majú rôzne stretnutia s deťmi a dorastencami a udržiavajú kontakty s učiteľmi besiedok a detských evanjelizačných klubov. V posledných týždňoch je však veľa vecí inak, ako sa dozvedela **VLADIMÍRA VRAJOVÁ** od riaditeľa Detskej misie na Slovensku **MICHALA FRAŇA**.

Čo budeš robiť?

Ako Detská misia momentálne stojíme pred novou situáciou. Z dôvodu vládnych nariadení nemôžeme organizovať Kluby dobrej zvesti a chodiť za deťmi do škôl, a tak hľadáme nové spôsoby, ako deťom zvestovať evanjelium. Avšak práve v tomto období, keď sa môže na prvý pohľad zdať, že služba Detskej misie je zastavená, pracujeme ešte viac a ešte horlivejšie ako kedykoľvek predtým. A z čoho vlastne pozostáva naša služba? V prvom rade sme pripravili špeciálnu internetovú stránku s názvom Čo robiť, keď sme spolu s deťmi veľa doma. Na stránku sme uverejnili našu ponuku pre deti v čase, keď sa s nimi nemôžeme stretnúť na kluboch, besiedkach a v školách. Okrem iného sú tu dostupné videozamyšlenia z Knihy zázrakov, pútavé čítanie z publikácie Biblia hovorí o Ježišovi, informácie o korešpondenčných kurzoch, mobilná aplikácia pre deti a mnoho iného. Stránka obsahuje viacero odkazov na užitočný kresťanský obsah pre deti a pre rodičov, pričom stránku každý týždeň aktualizujeme

a na jej tvorbe sa podieľame takmer všetci pracovníci Detskej misie.

Stránka sa zároveň snaží upozorniť na to, že aj v tejto dobe môžeme hrozbu premeniť na príležitosť. Školy sú zavreté, deti sú doma, čo môže byť veľkou príležitosťou pre rodičov tráviť s nimi viac času a duchovne ich viesť.

Hľadaj a nájdi

Slovenská Detská misia úzko spolupracuje s českou Detskou misiou. Inšpirovali sme sa ich činnosťou a prebudovali sme našu – už dlhšiu dobu fungujúcu – stránku pre deti Hľadaj a nájdi na stránku Hľadaj a nájdi v období koronavírusu. Na stránke v tomto čase pribudli nové videá a zamyslenia pre deti, čítanie z Biblie na každý deň a tiež nové online korešpondenčné kurzy a virtuálne dobrodružstvá, cez ktoré môžu deti im blízkym spôsobom spoznávať dôležité pravdy o Bohu a o ceste k Nemu.

Keďže sme v predveľkonočnom období nemohli ísť do škôl s veľkonočným programom ako v uply-

nulých rokoch, pripravili sme pre deti nahrávku veľkonočného programu. Deti sa mohli po jeho pozretí na stránke Hľadať a nájsť zapojiť aj do online súťaže. Následne sme vyžrebovali dvoch výhercov, ktorí od nás dostali vecné ceny. Momentálne sa končí druhé kolo súťaže a onedlho rozbehneme tretie.

Prípravy na leto

Ako bude vyzeráť naša služba v lete? Nevieme. A čo letné tábory? To vie len náš Pán, ale pripravujeme sa na ne, ako by sa mali uskutočniť. Zároveň však pracujeme aj na internetovej alternatíve letného tábora a na príprave aspoň trojhodinového programu, v ktorom by bola obsiahnutá biblická lekcija, verš, piesne, kvíz, bábková scénka a potom tvorivé dielne, hry a rôzne interaktívne možnosti zapojenia sa do programu.

Detská misia prevádzkuje neďaleko obce Častá táborové stredisko Prameň. Práve v tomto stredisku sa v lete konajú detské a dorastenecké tábory, počas roka zas víkendovky a zborové akcie. V mesiacoch máj, jún a september prichádzajú do táborového strediska kresťanské základné školy a máva-

jú tu školu v prírode. Z dôvodu koronakrízy však v Častej úplne vypadla prevádzka a stredisko zostalo prázdne. Avšak pracovníci strediska sa naďalej podieľajú na údržbových a rekonštrukčných prácach, ktoré boli rozbehnuté ešte na jeseň. Chceme, aby bolo stredisko čo najlepšie pripravené, keď nám bude opäť umožnené organizovať pobyty pre deti a dorastencov. Práca je tu stále dosť, avšak obdobie bez prevádzky znamená pre Častú aj výpadok príjmu, preto si prajeme a modlíme sa, aby toto obdobie netrvalo dlho.

Prosím, modlite sa za nás, aby nás Pán viedol, dával nám v tomto období veľa múdrosti, novú inšpiráciu a silu.

Chceli by sme tento zvláštny čas využiť čo najlepšie. Deti neprestali existovať, to len my za nimi nemôžeme momentálne prichádzať. Chceme však pre ne pripraviť dobré materiály, ktoré nájsu na internete a poslúžia nám i potom, keď budeme deti môcť opäť pozvať na kluby či na tábory. Bude pre nás veľkou radosťou a výsadou, ak bude môcť Detská misia poslúžiť týmito materiálmi i vám. ■

hľadaj a najdi.sk

v dobe koronavírusu

Detská misia v karanténe

Česko

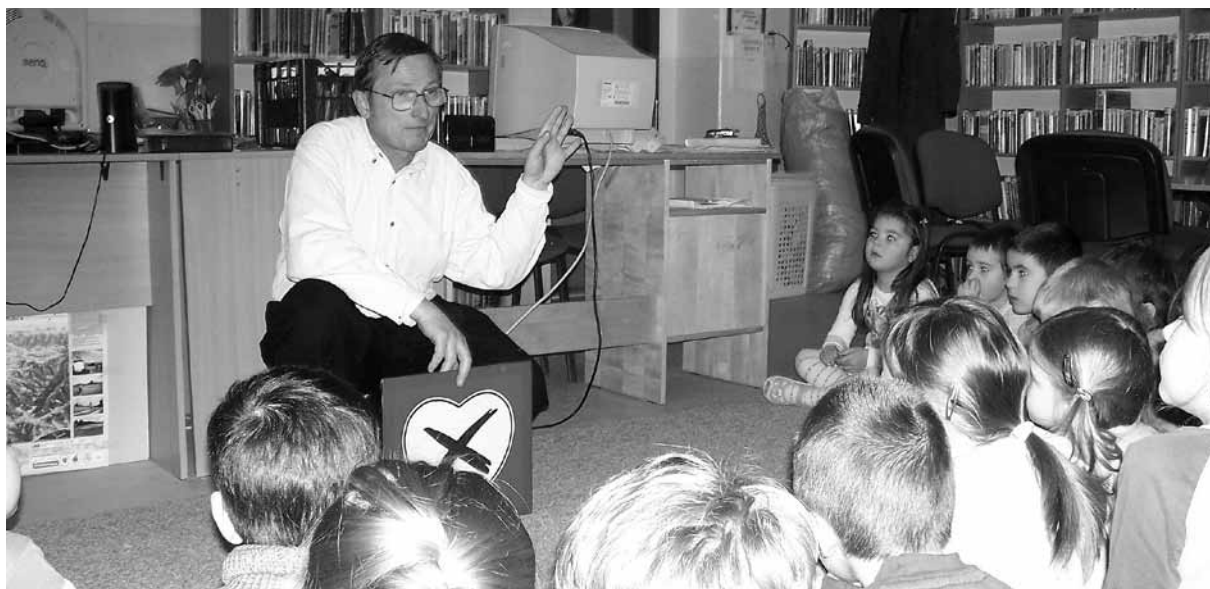
Jako i všetchno ostatní také Dětská misie se přeusouvá na internet. Rychle jsme vytvořili stránky pro děti „S Bohem v době koronaviru“. Chceme tím pomoci dětem i rodičům dívat se na současnou krizi z Božího biblického pohledu a povzbudit je k odvaze a modlitbám. Stránky jsme propojili s Biblickými korespondenčními kurzy přes internet „Hledej a najdi“. Hned po zavedení nouzového stavu jsme zaznamenali skokový nárůst o dalších 50 aktivních dětí, které si vyplňují kurzy a čtou biblické čtení na každý den. Aplikaci pro tyto kurzy poskytujeme Dětské misii po celé Evropě. Před příchodem viru již fungovaly na Slovensku, v Makedonii, Švédsku a na Islandu. Nyní je rychle zprovozňují také Rumuni a Srbové. Nadále připravujeme letní tábory a doufáme, že budeme mít možnost zvěstovat evangelium i tímto způsobem.

*Daniel Fér,
pracovník České misie*

Rumunsko

Pracovníci Dětskej misie sa po dočasnom zrušení Klubov dobrej zvesti zameriavajú na službu deťom a dorastencom cez internet, ktorá bola rozbehnutá už skôr. Ešte pred pandémiou sa realizovali online kurzy pre pracovníkov s deťmi v miestnych zboroch, takže práca online formou nie je v Dětskej misii nová. Na novú internetovú stránku pen-trucopii.net sa presunul korespondenčný kurz, ktorý vyhodnocujú dobrovoľníčky Dětskej misie. Momentálne sú dostupné štyri kurzy a zaregistrovaných takmer 200 detí. Každú nedeľu popoludní sa prostredníctvom internetu vysiela takmer dvoj-hodinový program pre deti. Súčasťou je biblická lekcija, veršík, kvíz, ručné práce a podobne, pričom pripojených býva cirka 1000 používateľov. Okrem toho je na stránke dostupných aj veľa ďalších aktivít. Špecifikom v službe deťom počas pandémie je aj rádio „Radio Vestea Buna“ (Rádio Dobrá správa), ktoré vysiela 24 hodín denne 7 dní v týždni.

*Martina Alboiu, do 9/2019 dobrovoľníčka
Dětskej misie v Rumunsku*

VŠETKO SPOLU SLUŽI NA DOBRÉ...

ĽUBOŠ MARHOFER pochádza z Bratislavy, ale už vyše štyridsať rokov žije v Martine. Po vážnom úraze v roku 1992 odišiel z civilného zamestnania a vstúpil do služby deťom v rámci Detskej misie, kde pôsobil až do dôchodku. Rozprávala sa s ním VLADIMÍRA VRAJOVÁ.

Ako ste sa dostali k práci v Detskej misii?

V sedemdesiatych rokoch ma ako mladého človeka oslovili organizátori letných táborov, či by som im neprišiel vypomôcť pri práci s deťmi. Začínal som ako dobrovoľník, ale keďže ma táto služba naplňovala, ešte počas minulého režimu som absolvoval všetky kurzy Detskej misie pre vedúcich pracovníkov. Odvtedy som sa pravidelne zúčastňoval detských pobytov, v osemdesiatych rokoch som vstúpil aj do služby deťom na besiedke. Kým som žil v Bratislave, pracoval som ako údržbár, ale keď som sa oženil a presťahoval do Martina, zamestnal som sa ako robotník v jednej fabrike. V tomto období som mal úraz pri prestavbe zborovej bu-

dovy Kresťanských zborov v Ostrave. Spadlo lešenie a ja som si na viacerých miestach zlomil chrbticu a poškodil nervový systém, čím som stratil citlivosť v niektorých častiach tela. Vedel som, že do zamestnania sa už nevrátim, pretože nebudem fyzicky schopný plniť svoje pracovné povinnosti. Liečenie a následná rehabilitácia trvali niekoľko mesiacov, počas ktorých som sa Pána pýtal, prečo sa to stalo. Nešlo o výčitky naproti Bohu, ale skôr o skúmanie, čo mám ďalej vo svojom živote robiť a kde ma Pán chce mať. Krátko po tom ma oslovil Jožko Kováč (vtedajší riaditeľ Detskej misie na Slovensku) a ponúkal mi možnosť zamestnať sa v Detskej misii ako regionálny pracovník pre oblasť Martin.

V tej chvíli som pochopil, prečo ma Pán prostredníctvom úrazu zastavil a aký bol jeho zámer.

Bola vaša práca s deťmi nadnominálna?

Samozrejme, že bola. V rámci Turca som nadviazal veľmi dobré kontakty s evanjelickou, ale aj katolíckou cirkvou. Takmer dva roky som organizoval Klubov dobrej zvesti priamo v katolíckom chráme. Klubov sa zúčastňovali aj rehoľné sestry, ktoré boli pre prácu s deťmi veľmi zapálené. K spolupráci s evanjelickou cirkvou som sa dostal počas kurzu „Efektívne vyučovanie detí“, ktorý som viedol a ktorého sa zúčastnili potenciálni učitelia besiedok. Išlo o ľudí, ktorí boli zamestnaní, pracovne a rodinne

vytažení a do služby na nedeľnej besiedke vstúpili iba preto, lebo ju nemal kto vykonávať. Oslovili ma s prosbou, či by som sa ujal práce s deťmi, a týmto spôsobom im pomohol. Popri vedení besiedok som mal príležitosť každý rok počas misijných dní hovoriť v kostole o svojej službe. Zároveň to pre mňa bola príležitosť porozprávať sa s rodičmi, ktorí za mnou po bohoslužbách prichádzali. Aj oni mi často hovorili o tom, akí sú zaneprázdnení, majú toho veľa a popri všetkých svojich povinnostiach si nestíhajú čítať Bibliu a modliť sa so svojimi deťmi. Odpovedal som im na to: „Dobre, vy možno nemáte čas na modlitbu a duchovné vedenie svojich detí, ale diabol si na ne čas nájde a odvedie ich do sveta.“ Naše rozhovory viedli vo väčšine prípadov k tomu, že rodičia začali svoje deti posilať na Kluby dobrej zvesti. V takýchto situáciách som si uvedomoval, akú veľkú výhodu v tomto smere mám, pretože práca s deťmi predstavuje sto percent môjho pracovného času. Manželka mi zvykla hovoriť: „Ty si misionárom 24 hodín denne.“ Vnímam to ako veľkú milosť, že som sa mohol venovať naplno službe pre Pána. Počas práce v Detskej misii sa mi ani raz nestalo, že by som sa nestihol pripraviť na klub, tábor alebo besiedku. Na druhej strane ma táto skutočnosť viedla a vedie do pokory, pretože stále platí, že kto viac dostal (aj v otázke času a príležitostí slúžiť), od toho sa bude viac žiadať.

Prekonali ste počas štvrtstoročia pri práci s deťmi aj nejakú krízu?

Áno, po pätnástich rokoch v službe som vážne uvažoval nad tým, že svoju prácu v Detskej misii ukončím. Jednak som sa stretol s nepochopením zo strany ľudí, jednak pre mňa táto služba zovšednela a ja som začal pochybovať o jej význame. Kríza prišla aj z toho dôvodu, že som robil veľmi veľa práce, ktorá nemala s praktickou misiou nič spoločné

a ktorú som vykonával iba na žiadosť svojich spolupracovníkov. Skrátka, nevedel som im povedať „nie“. V tomto období som išiel na kresťanskú konferenciu do Nemecka, kde som sa stretol so svojím priateľom, s ktorým som už dlhšiu dobu nebol v kontakte. Spýtal sa ma, ako sa mám, a ja som mu povedal všetko, čo mi ležalo na srdci a čo ma trápilo. On mi na to povedal: „Práca je síce veľa, ale ty si len jeden.“ Prežíval som obrátený „eliášovský“ syndróm: Eliáš zápasil s tým, že zostal sám (aspoň si to myslel) a že neunesie celú ťarchu služby.

Ja som zasa musel prebojovať, že nie som sám a že mám pri sebe ďalších služobníkov, ktorí ma môžu od niektorých vecí odbremeniť.

Ako vnímal vašu prácu váš domáci zbor?

Som veľmi vďačný bratom a sestrám za finančnú podporu a za množstvo modlitieb, ktoré za mňa počas dvadsiatich piatich rokov služby vyslali pred Boží trón. Veľmi sa mi páči prirovnanie, ktoré raz použil Jaroslav Tomášovský o misijnej službe: samotná práca misionára je strom, ktorý vidíme, ale modlitebníci, ktorí túto prácu nesú pred Pánom, sú korene, ktoré nevidíme. Pri službe deťom som videl, ako ma Pán vedie, dáva mi múdrosť a odpovedá na mnohé modlitby bratov a sestier. Na druhej strane som sa

stretol aj s nepochopením, a to vtedy, keď som chcel robiť v zborovom dome Kluby dobrej zvesti pre rómske deti. Členovia zboru nemali k tejto službe naklonené srdce a moju prosbu o otvorenie zhromaždenia pre tieto deti zamietli. Za deťmi som potom dochádzal priamo do osady, alebo som ich priviedol k nám domov.

Mali ste možnosť vidieť ovocie svojej služby?

Veľmi rád spomínam na jednu situáciu, keď som pred základnou školou v Martine stretol asi deväťročné dievčatko, ktoré

pravidelne prichádzalo na kluby a pustil som sa s ním do reči. O chvíľu prišla pani učiteľka, podozrievavo sa na mňa pozrela a spýtala sa svojej žiačky: „Kto to je?“ „To je môj brat,“ odpovedalo dievča. „Ako to môže byť tvoj brat?“ spýtala sa neveriacky učiteľka. „Pretože aj on miluje Pána Boha ako ja!“ povedala žiačka. Videl som, ako to učiteľke vyrazilo dych, povedala už iba: „Choď do triedy.“ Počas svojej aktívnej služby som prosil Pána, aby som nebol pre deti prekážkou, ktorá by ich odradila od viery, ale nástrojom, ktorý by si On použil, aby pritiahol aj tých najmenších k sebe. Náš Boh má moc zachrániť človeka v akomkoľvek veku. Vďaka mu za to, že to robí aj napriek našim slabostiam a omylom, ktorých sa pri práci pre neho častokrát dopúšťame. ■

PIRÁT V SLUŽBÁCH DETÍ

PAVOL TRÚSIK

Lubomír Feldek

Sedelo nás tam asi 70 študentov literatúry. Do miestnosti vstúpil profesor v obleku. Mal vážnu tvár. Otvoril knižku a začal čítať: „Tanečnica cvičí. Vidiš bielu tyč? Na tej bielej tyči cvičí ako nič. To je nebezpečné! Kto to spravil – Ach – ? Povieť krásnej slečne, že máš o ňu strach.“ O čom to bolo, spýtal sa profesor Sliacky. Mlčíme. „Ako to, že to neviete?! Škôlkari to vedú!!! Je to o fazuľ!“ No jasné, o čom inom, ale v tej vážnej dospeláckej atmosfére nám to neprišlo na um. Chýbala nám hravá, povznášajúca voľnosť detskej mysle. Takto nás teda náš pán

profesor dostal, držiak pri tom prvotinu Lubomíra Feldeka *Hra pre tvoje modré oči*. Tá knižka je počiatkom novej epochy v slovenskej literatúre pre deti. Feldek si totiž dovolil myslieť a povedať, že deti si zaslúžia rovnako dobré veci ako dospelí, a tak aj detské knižky musia byť rovnako umelecké ako dospelácke. Veď deti sú rovnako vnímavé bytosti. Dokonca, častokrát vedia veci, ktorým dospelí už nerozumejú – vid'. príbeh o fazuľke. No ale či by toto niektorých dospelákov nerozčúlilo? Rozčúlilo! Čoby nie?! Uchmatli Feldekovi jeho fazuľky aj s celým tým cirkusom zeleniny, a potom to celé zošrotovali. Ešte skôr, ako sa to dostalo do kníhkupectiev. Nič proti dospelákovi, ale tamti by si zaslúžili vyťahat' za nos. A veru ich aj Feldek vyťahal, keď Jakubkovou rukou schmatol nos tetky Zubatej (Feldek totiž napísal aj dobre známu filmovú rozprávku Perinbaba). Je to veru riadny pirát. Aj keď sa to o ňom nevie, jedno oko má sklené. Podobne ako mala aj detská spisovateľka Ľudmila Podjavorská. Zdá sa, že toto oko ešte zostáva niekde v detskej ríši fantázie a poškudkuje po tom najkrajšom období života. Musí v tom byť nejaké čaro. A možno je to prosté: až keď vypneme všetok hluk a zastríme zrak, začne sa pred nami otvárať nový svet. Z malého semienka fantázie vyrastie taký obrovský strom, že na jeho korunu nedočiahne ani žirafa. Takéto stromy sadil náš jednooký priateľ detí. „No ale na čo sú nám stromy, ktoré sýtia dušu, keď brucho zostane prázdne?! Veď to je ako s tým jeho cirkusom zeleniny! Je nám na nič! Nemal by Feldek radšej sadiť čerešne?“ – niekomu možno napadlo. Feldek zachmúril obočie a s pirátskym pohľadom všetkým tým dospelým povedal: chceme krajinu, v ktorej bude sloboda! Nech si v nej každý sadiť stromy, aké chce, nech píše, o čom chce a jeho knihy nech nie sú zošrotované; nech nikto netrpí len preto, lebo chodí na besiedku alebo do kostola! A možno to pán spisovateľ povedal celkom inak, zrejme oveľa krajšie, no isté je, že v roku 1989 Lubomír Feldek patril k ľuďom, ktorí pre deti i dospelých vydobyli slobodu. Ak teda náhodou stretnete pána Feldeka a náhodou budete mať na hlave klobúk, pekne ho pozdravte a zložte pred ním ten klobúk dole. Veď vari niet pod slnkom lepšieho piráta. ■

HISTORICKÝ KONTEXT

Po putovaní storočiami sa dostávame k dnešku. Z čias, keď cirkev mala silné mocenské postavenie a hrala prím vo vzdelávaní či kultúre, prechádzame do epochy sekulárnej spoločnosti. Z dôb náboženských bojov a utláčania cirkvi zostala prítomnosť tradícií vo svete konzumu bez veľkých ideí. Cirkev je čoraz viac chránená od vplyvu vlastnej moci, ale na druhej strane je aj človek čoraz viac ochraňovaný od požiadavky oduševniť sa pre nejakú vec – napr. pre vieru. Nie sme slepými otrokmi morálnych zásad, ale morálkou už z veľkej časti žijeme len vo veľmi voľnom vzťahu.

V kultúre zrejme pominula doba veľkých bardov. Tak ako všetko ostatné, aj ona podlieha rozptylu. V minulosti boli mená umelcov a dejateľov späté s ich konfesijnou identitou. Buď to boli bernolákovci – teda katolíci, alebo luteráni ako Bel, Kollár, Hviezdoslav, Štefánik, štúrovci,....

Náboženstvo ako umelecká téma úplne nevymizla, ale konfesijnosť tvorcov a s ňou aj luteránska dominancia v kultúre sú už minulosťou. Nábožnosť ako taká bola ešte zreteľná u posledného(?) barda poézie Milana Rúfusa. U Lasicu, Kňažka či Feldeka už ich evanjelická identita nie je síce tajnou, ale pre charakter ich tvorby a spoločenské nastavenie je úplne irelevantnou.

Na protestantský dôraz na vzdelanie a kultúrno-umeleckú činnosť čiastočne nadväzujú aj osobnosti CB, ale aj oni sú v sekulárnom kontexte. Tento spoločenský fenomén sa teda uplatňuje aj v pohľade na osobnosť umelca, do značnej miery je prítomný v samotnom umelcovi a v neposlednom rade aj v interpretácii dejín. Zo štúrovcov postupne prestávajú byť evanjelici a hlboko veriaci vedec, Matej Bel, vlastne stojí v opozícii voči náboženstvu.

Z ROKOVANIA RCB

3. a 17. APRÍLA 2020

Rada zhodnotila skúsenosť s „videopastorálkou“, ktorá prebehla bez osobného kontaktu len s využitím internetu. V budúcnosti by bolo vhodnejšie skúsiť spojenie menšieho počtu kazateľov, napríklad podľa regiónov.

Rada rozhodla o presunutí termínu výročnej Konferencie CB z májového termínu na 9.–10. október 2020. Návrh na ordináciu kazateľa a návrhy na zriadenie nových zborov budú predložené najbližšej Konferencii.

Rada počítá s možnosťou, že v prípade potreby bude regulovať výšku výdavkov podľa roku 2019. Začala sa diskusia o rozdeľovaní príspevku štátu a o mzdovom predpise. Rada počítá s možnosťou, že rozhodnutie o týchto otázkach sa môže posunúť.

Predseda a tajomník Rady sa pokúsia sformulovať stanovisko k vysluhovaniu Večere Pánovej počas zákazu zhromažďovania. Rozhodnutie o konaní Večere Pánovej a spôsobe jej vysluhovania v zboroch je ponechané na konkrétnom staršovstve.

Členovia Rady prijali ospravedlnenie predsedu Rady za nevhodné spojenie informácií z Rady a pastierskeho listu do jedného dokumentu.

Rada zobrala na vedomie Žiadosť kazateľa Romana Neumanna o ukončenie pracovnoprávneho vzťahu a kazateľskej služby v Leviciach dohodou k 30. 6. 2020 a vyjadrila s ňou súhlas.

Žiadosť Pavla Jurča o prijatie do vikariátu a dohoda s ním osobný rozhovor.

Správu Ervina Mittelmanna z pracovnej cesty v USA.

Pozvanie od Evangelische Partnerhilfe na októbrové stretnutie so zástupcami podporovaných slovenských cirkví. Radu CB budú na stretnutí zastupovať riaditeľ Kancelárie a tajomník Rady.

(Spracované z podkladov RCB)

22. 3. 2020

Niekedy okolo 23:00 hod.

Takmer celé mesto už spí. Pandémia vyvolala nový spôsob života – rodiny žijú viacej spolu.

Niektorí však v práci predsa len pokračujú, iní pracovať nemôžu, ale sú aj takí, čo môžu pracovať z domu.

Ozaj, ktorá profesia sa nedá robiť z domu? Napadá mi lekár, pekár, smetiar...

A tak si cestou pustým mestom len tak tipujem, čo sa v ktorom, ešte rozsvietenom okne, asi deje. Spoločenské hry? Homeoffice?

23:30

S prázdny trolejbusom som zastal na červenu na križovatke na Trnavskom mýte. Nikde nikto.

Zrazu vedľa mňa zastala pohrebná dodávka.

V kabíne sedeli dvaja muži so strhanými tvármi, bez života. Predstavil som si, ako sa každý deň stretávajú so smrťou, s uplakanými pozostalými, so smútkom, zúfalstvom...

V tej chvíli mi ich prišlo strašne ľúto. Rozmýšľal som, ako ich rozveseliť? A vôbec, je vhodné niekoho v jeho ťažkom poslaní rozveseliť? Ak áno, ako?

Potešiť je jedna vec, ale rozveseliť?

Úprimne mi ich bolo ľúto, a tak som to riskol.

Otvoril som okienko a naznačil, že im chcem niečo povedať.

Spolujazdec nedôverčivo stiahol okno a očami sa pýtal, že čo chcem? „Páni“, začal som, „tak ako ide kšeft v týchto časoch? Homeoffice vám nehrozí, či...?“

Pozerali na mňa s meravými pohľadmi.

Ej, asi som to nevhodne prestrelil.

Potom sa muži pozreli na seba... a vtedy sa to začalo.

Zmeravené tváre sa začali topiť.

Postupne sa začali smiať a smiali sa a smiali. Slzy im stekali po lícach a chytľavý smiech pochytil aj mňa. Zrejme sa v mužoch uvoľnil nahromadený tlak zo stresovej a smutnej práce.

Premeškali sme zelenú a s usmútenými očami sme si cez sklo ukazovali, ako zasa naskočila červená.

Dostali sme sa do stavu, kedy už bolo smiešne úplne všetko.

Šofér pohrebnej auta chcel niečo povedať, ale stále sa zadúšal smiechom.

Konečne vykrikol: „Funebrák na homeoffice, tak to by bola šupa.“

A vyčerpávajúce výbuchy smiechu sa valili ďalej.

A vtedy sme zbadali, ako pri nás na chodníku stojí vyjavený pán so psom, podobne vyjaveným, a intenzívne si klopkal na čelo. Zrejme sa náš utrnutý smiech príliš rozliehal prázdny nímestím.

Tak to už sme naozaj nemuseli.

Od smiechu ma bolelo brucho. Z tejto situácie nás vyslobodila milosrdná zelená, a tak sme sa pomaly rozbehli do križovatky.

Pohrebníci na mňa pri lúčení mávali a vykrikovali ako na starého známeho... až sme sa rozišli.

Pochečtával som sa až do vozovne, kde som odovzdal trolejbus a kráčajúc na nočný spoj domov som rozmýšľal: čo sa to vlastne stalo? Nič.

A predsa veľa. Si myslím. ■

O SLOVENSKÝCH KOALIČNÝCH ŠPECIFIKÁCH

BOHUSLAV PIÁTKO
(šéfredaktor)

*Začiatok zvady je ako
vypustenie vôd,
zanechaj hádku skôr,
ako vybuchne (Prís 17, 14)*

Nazrime trochu do histórie. Niektoré slovenské vládne koalície nespájala spoločná programová vízia, ale snaha slabých proti silnému. V roku 1998 sa proti Mečiarovi a jeho HZDS spojilo 5 pravicových a kresťanských strán do jednej volebnej (SDK), plus postkomunistická SDE, maďarská SMK a strana voľakedajšieho vysokého komunistického pohlavára R. Šustera (SOP). O dva roky neskôr sa odohralo niečo nevidané – Jozef Migaš, predseda druhej najsilnejšej koalície strany (SDL) a predseda NR SR, vyvolal s tvrdým jadrom postkomunistov hlasovanie o dôvere vlastnej koalícijnej vlády. Tá síce prežila, no poriadne to otriaslo koalíciou.

Čo sa nepodarilo komunistovi Migašovi sa o 12 rokov neskôr podarilo liberálovi Sulíkovi, tiež predsedovi vládnej koalícijnej strany (SAS) a predsedovi NR SR. Bez mihnutia oka povalil vlastnú (Radičovej) vládu, čím vrátil na scénu SMER. Treba pripomenúť, že vládna koalícia z roku 2010, tiež vznikla ako zlepenec tento raz „proti“ Ficovmu SMERU. Slovensko na to trpkó doplatilo dvoma volebnými obdobiami vlády, ktorú pozastavila až vražda novinára a jeho družky a úplne zastavili voľby. A situácia sa zopakovala – pred nastávajúcimi voľbami opäť sústredili opozičné parlamentné i neparlamentné sily na program „antiSMER“.

Z volieb vzišla vláda s ústavnou väčšinou za chrbtom. (Tiež zlepenec?) Táto vláda, na rozbeh nedostala tradičných sto dní. Nedostala ani deň.

Covid-19 inak rozdal karty.

V úvode som trochu ironicky spomenul, že „najmúdrejšiu“ vlá-

Po každých voľbách sa na politickej scéne sformujú dve základné zoskupenia: Prvé, najčastejšie koalícia, ktorá sa poskladala na víťazstvo, sa ujíma moci a pokúša sa vládnuť – spravovať veci verejné. Preberá zodpovednosť za chod štátu. Druhé zoskupenie je to, čo voľby prehralo a skončilo v opozícii. Toto zoskupenie je zvyčajne počas celého volebného obdobia „najmúdrejšie“.

A má sa ešte „múdrejšie“, keď sa vnútri koalícijnej vlády vytvorí opozičná podvláda.

du vždy ponúka opozícia. Na šťastie, je to „vláda“ bez moci, ktorá si plní úlohu, ktorú plniť má – úlohu kontrolóra a kritika. Jej parlamentnú bezmocnosť však môže vyvážiť jej moc verejná. A tá je vo veľkej miere závislá od priazne či nepriazne médií. V prvom povolebnom komentári som na tomto mieste písal o (nielen) mojom prekvapení z toho, ako médiá privítali novú vládu. A (nielen) moje prekvapenia pokračujú.

Smeráci sú od volieb „najmúdrejší“ vďaka médiám aj verejne. Pripomeniem len situáciu, keď po prvý raz prekonal počet nakažených na Covid-19 stovku. Najviac priestoru na hľadanie príčin a komentár dostal expremiér Pellegrini.

A ďalšie prekvapenie – druhým najvýraznejším kritikom vlády, takmer spojencom SMERU, sa stal jej podpredseda R. Sulík. (Dôvod, prečo som pripomenul trochu histórie.) Keď si spomeniem na povolebné besedy, kde R. Sulík sľuboval potlačenie straníckych a osobných ambícií v prospech spoločnej vlády a takmer absolútnu podporu I. Matovičovi, neviem, čo si mám myslieť. Vlastne viem – R. Sulík sa nezmenil. Nevyrástol na štátnika. Po 8 rokoch je opäť väčšou hrozbou pre vládu, ktorej je podpredsedom, ako opozícia. S výdatnou pomocou médií, ktoré podporujú všetko, čo je protivládne. Bojím sa, že ani „najlepšia vláda v histórii Slovenska“, neprežije časy, ktoré prídu po kríze, ak bude stáť, hoci s ústavnou väčšinou za chrbtom, na hlinených nohách egoizmu svojich nezladených vodcov. ■

KRÍŽOVKA

„Chromý na správnej ceste predstihne i zdravých...“ Francis Bacon

Autor: Peter Kailing	Patriaci Evke	Ťažký mäkký kov	Cicalo, pilo	POMÔCKY Klimo, Ala, Eos, Ro, Le	TAJNIČKA	Cudzí vetný člen	Obyvateľ Ázie	Obmieňal	Ocko, tatino
Starogr. bohyňa úsvitu				Náš starší herec Zn. Samária	•				
Patriot, národovec					•				
Priečne, zvislo (pod 90°)					•	Časti roka Malá os			
Ivan (dom.)				Umelý jazyk Pýtaj	•		Zn. India Kancel. skratka		
Avšak			Vypisovalo Skr. slov. koruny		•				
	Našľapne	Slovanka S výnimkou			•			Spodná časť stavby	Prezident USA
Okolo					•		Predložka Lesné zviera		
Univerzita komenského (skr.)			Existujú Možno		•	Sever. zviera Hriadeľ			
Spor (zastar.)				Malá Dora Zn. Tália	•				
Nestlačím					•				
Emília (dom.)					•	Krídlo (anatom.)			

Tajnička krížovky z RELAXU Dialóg č. 4/2020.

„Zlé prekonávať dobrým, to nie je také ťažké, ale ťažké je prekonávať DOBRÉ LEPŠÍM.

Vyriešenú tajničku krížovky z tohto čísla posielajte e-mailom alebo poštou na nižšie uvedené adresy:

svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOHOR do 5. 6. 2020. Nezabudnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa).

Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentačnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava.

Správne odpovede z tohto čísla uverejníme v Dialógu 6/2020.

Stranu pripravil Peter Kailing

Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@swanmail.sk, v diskusnom fóre na: www.dialog.cb.sk, písané na adresu redakcie.